

Odkritje spomenika padlim

V prijetnem sončnem jutru se je na Duplici že zgodaj zjutraj razlegala borbena pesem. Bil je petek, 4. julij — praznik borcev. Duplica se je praznje oblekla. Že od daleč so nas pozdravljale plapolajoče zastave. KS Duplica in DO Stol sta pred Kulturnim domom na Duplici postavila spomenik. Začeli so se zbirati krajan, gostje, preživeli borci, svojci padlih, mladina in drugi. Ob prijetnem objemu in snidenju še preživelih borcev se je na obrazu nabral nasmešek, a istočasno je v srca legla žalost ob misli na padle tovariše, katerim je namenjen spomenik.

Slavnostni govornik je bil domačin, borec Albin Vengust, ki je med drugim spregovoril:

»Takih vasi, kot je bila Duplica med NOB, na Gorenjskem pa tudi v Sloveniji ni bilo veliko, ki bi tako častno izpolnile svoj dolg do svojega naroda.

Na Kamniškem množično gibanje za svobodo ni zraslo čez noč. Tu so se začeli boji za socialno in narodno osvoboditev že dolga leta poprej, preden se je začela strahotna svetovna uničevalna vojna.

Komunisti in njihovi somišljeniki so bili v vseh tovarnah pobudniki in vodje boja proti kapitalističnemu izkoriščanju.

4. maja leta 1934 so delavci tovarne Remec začeli štrajkati. Tri tedne so se bojevali za svoje pravice. Remec je s Štajerske pripeljal stavkokaze, ki so brž, ko so videli razjarjene delavce, pobegnili nazaj na Štajersko, čeprav jih je lastnik zaščitil v svoji vili. Stavka ni povsem uspela. Spametovala pa je delavce, da so se čvrsto povezali v sindikalne organizacije, jih krepili v spoznanju, da le organizirani nekaj pomenijo in da le skupen boj prinese zmago.

Zlasti aktivna je bila partija med množicami v času španske državljanske vojne, ko je organizirala zbiranje pomoči za republikansko Španijo. Istočasno so simpatizerji komunistov zbirali pomoč pod imenom »Ljudska pomoč« za družine zaprtih komunistov.

Jeseni leta 1940 je bil na kamniškem področju že formiran okrožni komite KPS. Ta je povezoval 4 celice v tovarnah in na terenu, v katerih je bilo 27 komunistov. Nekaj manj je bilo v teh tovarnah tudi skojevcev.

Komunisti so zlasti delovali v raznih društvih in so imeli vodečo vlogo v delavski knjižnici in delavskem pev-

skem društvu Solidarnost, delavskem pevskem društvu Planika, športnem društvu Virtus in drugje.

Težki in usodni časi slovenskega naroda za komuniste niso bili presenečenje, saj je KP tak razvoj zgodovinskih dogodkov napovedovala na svojih konferencah, posvetovanjih in drugih sestankih v letih od 1937 do 1940. Te konference, posvetovanja in sestanke so organizirali naši veliki revolucionarji: Tito, Kardelj, Kidrič, Tomšič in drugi.

Vstaja se je začela pred 39 leti — 27. julija 1951. Najbolj napredni so bili zbrani v nogometnem klubu Virtus, ki je povezoval vso napredno mladino Duplice in okoliških vasi. S člani prvega moštva so odšli na dan vstaje v partizane, od koder se jih pet ni vrnilo.

Takih nogometnih društev ni bilo v Jugoslaviji. Delovanje partizanskih enot je bilo že v prvih mesecih boja proti okupatorju zelo razgibano in uspešno. Teren je bil odlično organiziran. Vsaka vas je imela zveste pristaše in sodelavce v OF in partizanskih enotah.

Slovenci se res ne moremo pohvaliti z velikimi bitkami (nimamo petih ofenziv, Užiške republike, Sutjeske...). Vendar smo bili v srecu Evrope in priključeni Reichu, zato smo imeli vsak dan ofenzivo.

Na Duplici je delovala od februarja do aprila 1942 prva okrožna partijska tehnika, prvi partizan pa se je zdravil na Duplici decembra 1942 po bitki na Moravškem. Med Dupličani ni bilo iz-

dajalcev, zato Nemci niso izsledili ne ranjencev ne partizanske tehnike.

Nadalje je tov. Albin dejal:

»Ni prav, da danes delimo žrtve na padle v partizanih, na talce in tiste, ki so umrli v taboriščih. Vsi so bili organizirani borci — padli so v boju za narodno in socialno svobodo.

Na Duplici bi morali skoraj na vsaki hiši vzditi spominsko ploščo — v spomin na padle, na organizacijo, na sestanek ali kak drug dogodek iz NOB. Duplica je štela 19 hiš, skoraj toliko je bilo tudi žrtev iz tega kraja.

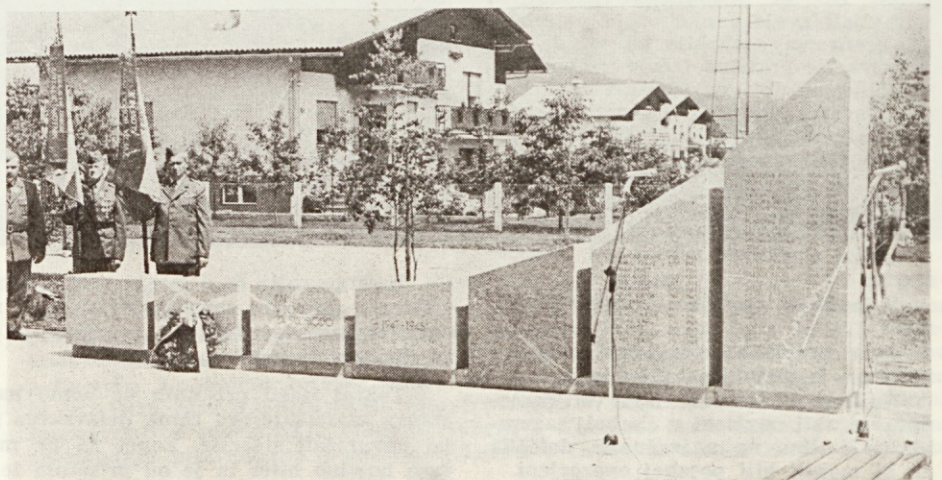
Glede na svoje delo smo se imeli predobro — sedaj moramo plačevati davek: Trošiti smemo le toliko, kot ustvarimo. Ni vrag, da se ne bi izvlekli, če bomo več in bolje delali z novo organizacijo dela, ki spoštuje pridne in odklanja lene, ki pozna svetovno tržišče in tamkaj uspešno prodaja. Jaz sem vedno imel rad težke čase, takrat se spoznajo ljudje.

Nato je sledil kulturni program, v katerem so sodelovali pevski zbor Solidarnost, učenci OŠ Duplica, godba na pihala in recitatorji iz Stola, ki so predstavili zanimiv recital o Titu.

Po končanem programu je bilo še prijetno srečanje preživelih borcev in svojcev padlih v NOV.

Vsi, ki smo prisostvovali tej prireditvi, smo se vračali domov s še enim spoznavnjem: Kako zares težak je bil boj, da smo danes svobodni in koliko žrtev je moralo pasti. Zato čuvajmo in negujmo tradicije NOV, pri našem delu pa naj bo nam kot svetla pot prisotna Titova misel.

Franc Pestotnik

Delovanje delegatskega sistema in delegatov v samoupravljanju

Letos poteka trideset let, odkar je bilo geslo »Tovarne delavcem« spremenjeno v prakso in so bili izvoljeni prvi delavski sveti.

27. junija 1950. je bil sprejet zakon o uvedbi socialističnega delavskega samoupravljanja. Po besedah tovariša Tita je bil to najpomembnejši zgodovinski dogodek po sprejetju zakona o nacionalizaciji proizvodnih sredstev.

V teh tridesetih letih je samoupravljanje prehodilo zelo zahtevno pot, da bi se, od prvih neizkušenih prijemov in oblik, oblikoval tak sistem samoupravnega odločanja, ki bi bil čimbolj učinkovit in enostaven.

Omenil sem neizkušene začetne korake, res je pa tudi, da v času planskega gospodarstva še nismo imeli takšnih možnosti odločanja o gospodarjenju, pridobivanju dohodka in delitvi tega, kot jih imamo danes. Prav na teh področjih pa je samoupravljanje napravilo največji in najodločilnejši napredek. Če primerjamo samo samoupravno organiziranje, ki se je od prvih samoupravnih organov, v katerih je bilo okoli 8 % članov kolektiva, razširilo na delavske svete tozdov in DO, na Izvršilne odbore tozdov in DO ugotovimo, da danes v samoupravnih organih direktno sodeluje okoli 12 % zaposlenih. K temu pa lahko prištejemo še vse delegate za samoupravne interesne skupnosti v občinskem in republiškem merilu in tako dobimo podatek, da skupno deluje v samoupravi v naši DO in širši družbeni skupnosti okoli 570 delegatov, ali več kot ena tretjina naših sodelavcev. Znotraj delovne organizacije imamo samoupravne delovne skupine, ki so organizirane tako, da vsi delavci ene skupine lahko poznajo probleme, ki se pojavljajo. Naloga delegatov iz teh skupin pa je, da mnenja, ki se tam izoblikujejo, posredujejo naprej do samoupravnih organov.

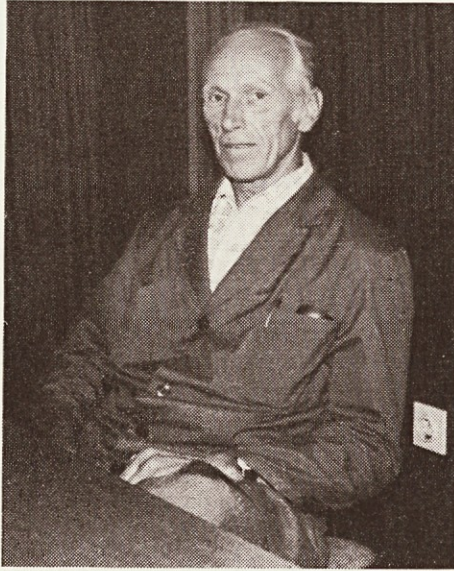
Pri pripravah razprav in oblikovanju mnenj mora največjo vlogo odigrati sindikalna organizacija. Poskrbeti mora za to, da so predlogi in želje v skladu z možnostmi, ki jih imamo in v skladu z našo družbeno usmeritvijo.

Da bi delegati v samoupravnih organih DO in SIS lahko zadovoljivo opravljali svojo funkcijo, je potrebno, da predvsem poskrbijo za to, da vse informacije pravilno tečejo v obe smeri, to je, od delovne skupine do delavskih svetov oziroma skupščin samoupravnih interesnih skupnosti in obratno. Problem pa je prav v tem, da niso vedno posredovane v takem smislu, kakršen je bil v osnovi, pač pa se, največkrat nehote, deformirajo, in s tem dosežejo nasprotni učinek od zaželjenega.

Kaj storiti, da bi se to stanje izboljšalo?

Zelo preprosto vprašanje, odgovor nanj pa je nekoliko zahtevnejši.

Najprej bi morali biti vsi samoupravni akti napisani v čimbolj razumljivem jeziku, na najvažnejša določila pa bi morali biti posebej opozorjeni.

Franc Štebe

Na splošno rečeno, vsak sporazum, pravilnik, program in podobno nam nalaga določene obveznosti oziroma dolžnosti, obenem pa nam daje neke pravice. Posebej bi moralo v javni razpravi biti zagotovljeno to, da bo vsem jasno, kje govorimo o pravicah in kje o dolžnostih oziroma obveznostih.

Na fotografiji je delavski svet tovarne Stol iz leta 1954. Letos, ko praznujemo trideseto obletnico samoupravljanja, se začetkov delavskega odločanja še posebno spominjamo. Naši bralci nam skoraj tri desetletja stare fotografije radi prinašajo in smo jim za sodelovanje hvaležni.

Tokrat imen prisotnih ne bomo napisali. Starejši, še aktivni stolovci, bodo gotovo marsikaterega člana delavskega sveta v letu 1955 takoj prepoznali, mladi pa povprašali starejše. Zopet pa ne moremo mimo ene ugotovitve: Da je tok časa izredno hiter in je od prisotnih le Maks Štebe še aktiven stolovec.

V primeru, da se zaradi predlagane spremembe nekega sporazuma ali pravilnika neke pravice zmanjšujejo, mora biti razumljivo povedano, zakaj, zraven pa tudi v kakšni obliki se to zmanjšanje nadomešča.

Če bodo samoupravni akti tako pripravljeni za javno razpravo, bo vsaka samoupravna skupina lahko ugotovila, kako bi se odražalo v njihovi delovni sredini in se zavestno odločila za predlog, ali predlagala ugodnejšo rešitev. Delegat pa bo tudi dobro vedel, da je na delavskem svetu glasoval v imenu vseh in pravilno.

Razumljivo pa je, kot sem že omenil — da morajo pri teh razpravah stalno sodelovati sindikalna in druge družbenopolitične organizacije in razpravo, želje in predloge usmerjati v okviru naših družbenih norm.

Praktično je nemogoče, da bi vsi delegati bili podrobno seznanjeni z vsemi samoupravnimi akti, vendar pa bi nujno morali slediti vsem predlogom o raznih spremembah in predlogom novih aktov. Najpomembnejše je, da ugotovimo, ali neka predlagana sprememba res izboljšuje samoupravne odnose ali pa je celo obratno. Glavni cilj vseh novih aktov ali sprememb bi moral biti prav izboljšanje samoupravnih odnosov.

V teh nekaj stavkih sem hotel opozoriti samo na nekaj prijemov, ki bi lahko pomagali pri dograjevanju delegatskega sistema. Dolžnost vsakega delegata in vsakega samoupravljalca pa je, da razmišlja o novih rešitvah in da po najboljših močeh pomaga pri izboljšanju samoupravnega odločanja.

Franc Štebe

Delavski svet SOZD Uniles je na svoji seji dne 11. 7. 1980 obravnaval:

— zbirni zaključni račun UNILES za 1979. leto;

— izhodišča za sestavo samoupravnega sporazuma o temeljih plana 1981 do 1985;

— osnutek samoupravnega sporazuma o skupnem nastopanju v izvozu in uvozu preko skupnega predstavništva Uniles-Lesnina v Bruxellesu;

— sprejel rebalans finančnega načrta delovne skupnosti SOZD, kjer se znižujejo obveznosti delovnih organizacij do financiranja delovne skupnosti za 20,53 %;

— samoupravni sporazum o medsebojnih pravicah, obveznostih ter odgovornostih med tozdi in enovitimi delovnimi organizacijami ter delovno skupnostjo SOZD Uniles.

Glede analize poslovanja SOZD Uniles v letu 1979 smo v našem glasilu že obširneje pisali. Razprava na seji pa je ugotovila, da bi v analizi bilo potrebno prikazati problem likvidnosti, ki čedalje bolj pesti celotno lesno industrijo, prav tako pa tudi naš SOZD. Številni ukrepi so vplivali na gospodarjenje v naši dejavnosti, še posebej pa, da je kreditiranje široke potrošnje v zadnjih dveh letih v upadanju in, da ni kreditiranja serijske opreme. Lesna industrija se je znašla v težjem položaju kot druge dejavnosti. Ne glede na to, da smo s poslovanjem v letu 1979 lahko zadovoljni, naša analiza kaže, da je amortizacija dosti premajhna, seveda pa jo delovne organizacije s svojo akumulacijsko sposobnostjo povečujejo na način, da obračunavajo pospešeno amortizacijo. Na osnovi sedanjih ukrepov Zveznega izvršnega sveta lahko v drugi fazi ukrepov pričakujemo tudi spremembe glede obračunavanja realne amortizacije, s čimer bi preprečili, da se sredstva, ki bi naj bila namenjena za amortizacijo, prelivajo preko dohodka v potrošnjo. Prav tako smo na seji podprli idejo, da bi financiranje SIS potekalo po potrebi, to pomeni, kadar bi SIS potrebovali sredstva za izplačilo OD (80 do 90 % sredstev), naj bi se sredstva nakazala. Do tega časa pa naj bi sredstva obračale temeljne organizacije gospodarstva. Učinek bi bil nesporno v tem, da bi temeljne organizacije potrebovale manj kreditnih sredstev za svoje redno poslovanje, medtem ko se nahajajo velika sredstva na žiro računih SIS. To bi bilo potrebno izvesti v prihodnjem obdobju, s čimer bi izboljšali tudi likvidnost gospodarstva.

Glede samoupravnega sporazuma o temeljih planov je delavski svet obravnaval situacijo pri planiranju v temeljnih organizacijah in DO ter ugotovil, da poteka v skladu s postavljenim planom in termini, pri čemer pa je vendarle opozoril, da bi bilo potrebno v nadaljnji aktivnosti storiti napore, da bi plane DO in tudi SOZD lahko pravočasno sprejel. Organi SOZD, razni odbori, strokovne službe DO in SOZD naj bi v čim krajšem času pripravili

okvirno oceno za potrebna finančna sredstva pri izgradnji moderne galvanne in tovarne brusnih papirjev. Potrebno višino sredstev za te investicije moramo pravočasno dobiti, da bi lahko tozdi vključili obveze za združeno investicijo v svojih planih. Prav tako je delavski svet ugotovil, da je lesna industrija v osnutku objavljenega dogovora o temeljnih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985 skromno obravnavana, čeprav je izvozno usmerjena, rabi malo energije in uporablja domačo surovino, ki se obnavlja. Kriteriji v tem osnutku, da naj imajo prednost tiste investicije, ki zagotavljajo 400.000 dinarjev dohodka na delavca in 0,75 din dohodka na uporabljeni dinar poslovnih sredstev ter najmanj 14,5 % sredstev za reprodukcijo, so zahtevni kriteriji za lesno dejavnost. Pozitivno v dogovoru pa je, da imajo prednost ne posamezne panoge, razen agroživilskega kompleksa, temveč pomembnejši interesantni projekti. Nesporno pa je, da moramo upoštevati dejstvo, da se lesna industrija bori na najbolj zahtevnih svetovnih tržiščih, da je konkurenca izredno velika tako doma kot na mednarodnem trgu in da nudimo še premalo inženiringa v izvozu.

Kot SOZD Uniles se moramo aktivno vključiti v razpravo o srednjeročnem planu SR Slovenije in voditi moralno skupno akcijo preko zbornice in

družbeno političnih organizacij. Ideja v zvezi s planiranjem je bila, da bi bilo smotno razmisliti o interni banki v okviru Unilesa, ker bi na ta način lahko obračali precej milijard sredstev in izboljšali likvidnost celotnega SOZD in posameznih DO.

Glede samoupravnega sporazuma o skupnem nastopanju v izvozu in uvozu v Bruxellesu je le-tega delavski svet obravnaval in sprejel sklep, da se posreduje v javno razpravo. Skupno predstavništvo Trade-Mart v Bruxellesu je bilo ustanovljeno 1976. leta. Ustanovitelj je bila tudi naša delovna organizacija, ki pa je 1977. leta dala izjavo o odstopu. Obveznost za kritje splošnih stroškov je po sporazumu 3 leta in pomeni 1978., 1979. in 1980. leto. Trenutno smo v akciji, kako bi razstavni prostor v Bruxellesu kar najbolj racionalno izkoristili za prikaz programov DO — članic SOZD. S tem v zvezi je pomembno intenzivirati naša izvozna prizadevanja v tem delu Evrope. Ustrezne službe DO so se odločile, da bi razstavili okroglo mizo s Thonet stoli in še nekaj drugih tipov stolov, na katere računamo, da bi jih bilo možno v prihodnjem obdobju plasirati preko Trade Marta v dežele Beneluxa. Istočasno je delavski svet zadolžil Odbor za zunanjo trgovino, da pripravi kratko poročilo o dosedanjem delu Trade Marta, ker delež izvoza članic pada. Vzrok v tem je, da ne predstavljamo svoje finalne proizvodnje zadovoljivo, prav tako pa polproizvodov ne prodajamo na tem trgu. Seveda pa imamo tudi primere, ko so posamezne DO imele pogodbo za izvoz, pa tega niso izvedle. Po naši oceni lahko ugotovimo, da je več vrst DO, in sicer: DO, ki so imele možnost plasirati svojo proizvodnjo na tem trgu, pa to niso storile, DO, ki so imele možnost pla-

Sredi julija sta Stol obiskala Hans Sima, nekdanji koroški deželni glavar in konzul SFR Jugoslavije v Celovcu Alfonz Nabrežnik. Gospod Sima je imel dober odnos do reševanja vprašanj slovenske manjšine v Avstriji. Prav tako je sodeloval s številnimi našimi lesnimi podjetji, ki so razstavljali na lesnem sejmu v Celovcu. Upokojeni koroški deželni glavar je dober znanec našega direktorja, ki je v tem času bil predsednik Skupščine občine Kamnik in so večkrat skupaj razpravljali o sodelovanju obmejnih občin s Koroško. Hans Sima si je ogledal proizvodnjo pisarniškega pohištva v Tozdu 2 in znamenitosti mesta Kamnika.

Sklepi delavskega sveta

Delavski svet delovne organizacije je na 2. redni seji obravnaval, sprejel in potrdil naslednje:

1. Sprejel in potrdil je zapisnik 1. redne seje delavskega sveta delovne organizacije in ugotovil, da so sklepi zadnje seje izvedeni, oz. so še v izvrševanju.

2. Tako kot so delavski sveti tozdov sprejeli in potrdili poročila o gospodarjenju v I. trimesečju leta 1980, je tudi DS DO ta potrdila potrdil, oz. sprejel.

3. Delavski svet se je seznanil s Primerjavo kazalcev prispevka živega in minulega dela po 4. členu družbenega dogovora o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letu 1979 za delovno organizacijo Stol Kamnik.

4. V zvezi z razporeditvijo sredstev za stanovanjsko izgradnjo je delavski svet delovne organizacije sprejel naslednje:

a) Sprejel je sklep o razporeditvi planiranih sredstev za stanovanjsko gradnjo v letu 1980, in sicer tako, da se nameni.

1. 3.500.000,00 din za nakup stanovanj;

2. 3.500.000,00 din za kreditiranje individualnega nakupa stanovanj (etažna lastnina) in

3. 3.000.000,00 din za kreditiranje individualne stanovanjske gradnje in adaptacije.

b) Delavski svet delovne organizacije je pooblastil odbor za kadre delovne organizacije, da objavi razpis za kreditiranje individualne stanovanjske gradnje.

5. a) Delavski svet delovne organizacije je na predlog razpisne komisije dal soglasje k imenovanju direktorja finančnega sektorja, ki bo po sklepu sveta skupnih služb tov. Peter JEGLIČ.

b) Sprejel je predlog odbora za kadre, da se tov. Petru Jegliču odobri posojilo za individualno gradnjo v višini 50 milijonov starih dinarjev, in sicer 17 milijonov v letošnjem letu, ostalo pa v prihodnjem letu.

c) Delavski svet delovne organizacije je razrešil razpisno komisijo za razpis del in nalog finančnega direktorja.

6. Sprejel je predlog SOZD Uniles za združevanje sredstev v Poslovno združenje za gospodarsko sodelovanje v prosti coni Sežana.

7. Člani delavskega sveta DO so se seznanili s poročilom o prevozih na delo. Strinjali so se s tem, da bo Viator na relaciji Kamnik—Cerklje dal nov, večji avtobus.

8. Delavski svet delovne organizacije je ugotovil, da je tekst osnutka predloga Pravilnika o pripravništvu z dopolnilom 10. in 21. člena primeren za javno obravnavo. Javna razprava traja 30 dni.

9. DS DO se je seznanil s pripombami in stališči IO sindikalne konference in delegacij SIS, o srednjeročnih programih SIS v občini Kamnik. Zborom

delavcev je predlagal stališča in priporombe v obravnavo.

10. a) Sprejel je sklep, da se iz DO Stol udeleži mladinske delovne akcije 6 mladincev.

b) Potrdil je evidentirane kandidate za LB Stanovanjsko komunalno banko, in sicer:

1. Delegat za TOZD - Sedežno pohištvo, TOZD - Ploskovno pohištvo in TOZD - Kovinsko in tapecirano pohištvo je KURBUS Avgust.

2. Delegat za TOZD - Tehnične storitve in TOZD - Prodaja je Jože OKORN.

3. Delegat za TOZD - Kosovno in ploskovno pohištvo SLOGA Moste, TOZD - Delavska restavracija in za Delovno skupnost skupnih služb je Jožica SUSTAR.

c) Delavski svet DO je dal soglasje k sklepom DS TOZD - Sedežno pohištvo in DS TOZD - Ploskovno pohištvo za odprtje novih delovnih nalog, in sicer:

1. V TOZD - Sedežno pohištvo: DM-680-10 Manipuliranje s transportnimi vozički pri sušilniku v PE 8 — težja dela

DM-679-09 Manipuliranje s transportnimi vozički pri sušilniku v PE 8 — lažja dela, in

2. V TOZD - Ploskovno pohištvo: DM-678-13 Upravljanje kombija v eksterne prometu.

d) Sprejel je sklep, da se nabavi nova camp prikolica.

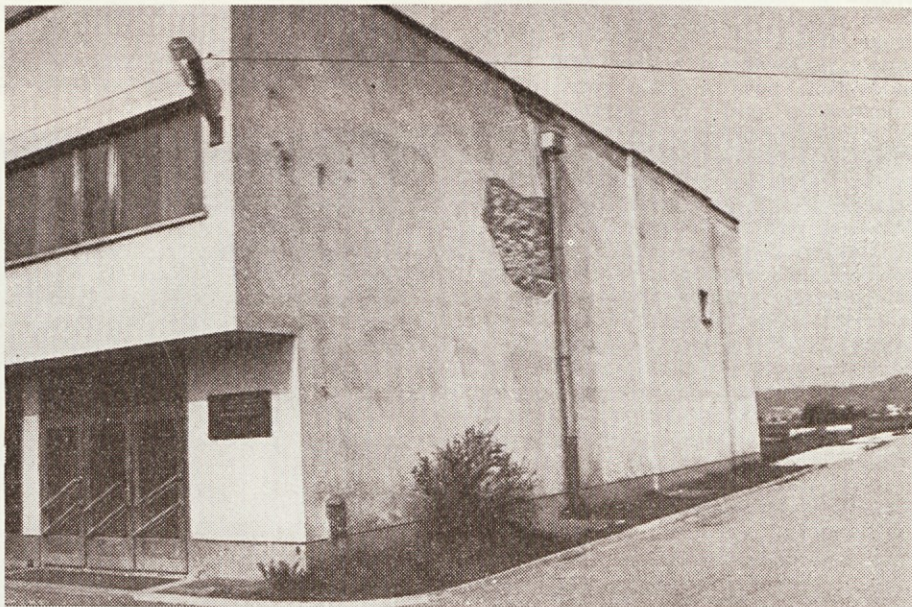
Helena Križanc

(Nadaljevanje s 3. strani)

siranja svoje proizvodnje preko Trade Marta in so to izvedle in kot primer DO Stol, ki do sedaj ni imela možnosti plasirati svoje proizvodnje preko te organizacije, zato je 1977. leta Stol izstopil iz planstva. Ocenjujemo, da je pravilno, če napravimo nove napore, da bi tudi del naše proizvodnje plasirali preko Trade Marta s tem seveda, da za takšne posle nosimo tudi ustrezne stroške. Menimo, da je tudi pravilno ojačati posebne kontakte naših delavcev, ki delajo na izvozu z delavci Trade Marta, tako da izmenjujejo izkušnje in ugotavljajo, kaj bi bilo za DO Stol interesantno izvoziti na to področje, ne glede na to, da imamo nekaj direktnih kupcev. Naše želje in napor bi morali biti usmerjeni v to, da poleg direktnih kupcev dobimo še druge kupce za plasma naših proizvodov.

Samoupravni sporazum bomo obravnavali na ustreznih samoupravnih organih, ki bodo odločili, ali ga sprejmemo ali ne — do septembra tega leta. Osnovni motiv pri opredelitvi pa mora biti ekonomski interes in rezultati, ki bi jih dosegli, oz. bi jih morali imeti in jih povečati v skupnem nastopu članic Unilesa preko Trade-Marta v Belgiji.

Vinko Gobec

Streha na severnem delu Kulturnega doma je puščala in omet na fasadi je pričel odpadati. Nekateri se za to niso zmenili, drugi so rekli, da tako ne more biti. Danes je streha že popravljena, fasada pa je še vedno taka, kot na sliki. Ob takšnem videzu Kulturnega doma se nam vsiljuje naslednja primerjava: Še nikjer nismo videli zasebne hiše, da bi ji zaradi slabega krova odpadal omet, za stavbo skupnega pomena pa se nekaterim zdi kot nič posebnega. Ko bo naša skupna zavest tako visoka, da ne bomo ločevali družbenih interesov od ostalih, tedaj bo marsikatera skrb, ki je danes še prisotna, odpadla.

Da smo posneli to sliko, so nas opozorili prostovoljni graditelji Kulturnega doma, ki so tu opravili nešteto ur in tako prispevali k izgradnji prostora za vse. Kako prijetno si je na Duplici ogledati film ali igro in kako prav nam pride dvorana za tovarniške namene, kjer je dostikrat vsak drug prostor premajhen za številnejše občinstvo. Tako velika delovna organizacija, kot je Stol, nujno potrebuje veliko dvorano. Zato je v bodoče v interesu vsakega, da bolj pazi na objekt.

Varno proizvodjanje — naša skupna skrb

Težnja po vse večjem obsegu proizvodnje, boljši kvaliteti in čim manjših stroških ob tem je postala vsakdanjost. Vendar so številne akcije za doseg tega tehnološkega cilja v vseh premalo obdelane. Kljub temu se na videz kažejo proizvodni učinki (povečan obseg proizvodnje, uporaba manj cenjenih materialov, uvajanje novih proizvodov). Ob proizvodnih uspehih pa vsaj enkrat ali dvakrat na leto razpravljamo tudi o porastu bolniških izostankov, ki slabijo dobre rezultate gospodarjenja.

Zdi se, da gre tu včasih za preobremenjenost delavčevih psihofizičnih sposobnosti. Omenjene delovne razmere in iz njih nastajajoči vplivi na takšen način terjajo dodatne izredne odmore, ki se največkrat začenjajo s kratkotrajnim bolniškim staležem, s čimer se krni razpoložljiv fond delovnih ur.

Pri opravljanju in spremljanju delovnih razmer se srečujemo s številnimi škodljivimi vplivi. Vemo, da so dopustne meje škodljivosti na delovnem mestu prekoračene. Sledijo torej razmišljanja in načrtovanje ukrepov za zmanjšanje škodljivih vplivov.

Ce si поблиže ogledamo, kako smo do teh škodljivosti prišli, se srečamo z najrazličnejšimi momenti.

Uvajanje novih izdelkov, povečanje obsega proizvodnje, zamenjava materialov — snovi, itd. Tu se potem pojavijo še začasne poenostavitve, ki postanejo včasih kar trajne. Da o vsem tem ne razmišljamo dovolj, nas zavaja miselnost, da se mora delavec vsem tem okoliščinam prilagoditi ali pa celo, da se da bolj nevarno, oziroma zdravju škodljivo delo, urediti z denarnim nadomestilom. Takšna ugotovitev pa ni dobra.

Po drugi strani se srečujemo s primeri, ko se slabi delovni pogoji nadaljujejo, nimamo pa niti denarnega nadomestila ali drugih bolj sprejemljivih rešitev (preventivni dopust).

Najboljša rešitev je torej izboljšanje delovnih pogojev z omejevanjem škodljivih vplivov in nevarnih pojavov.

Tu moramo ugotoviti, da se stanje na tem področju nenehno izboljšuje in se bo tudi vnaprej izboljševalo. Popoln uspeh pa bo zagotovljen, če bo to postala stalna naloga tehnologov, projektantov in konstruktorjev. Pri načrtovanju tehnološkega postopka in pri projektiranju delovnih priprav in naprav morajo le-ti imeti nenehno pred seboj delovnega človeka, ter njemu prilagajati tehnologijo oz. načine dela, nikakor pa ne obratno.

Vselej bi se moralo začeti pri najbolj splošnih ukrepih za ureditev delovnih prostorov (temperatura, vlaga, gibanje zraka, prezračevanje, proste talne površine, kubatura zraka, transport, osvetljenost itd.). Pri teh ne bi smeli delati napak. Če se izkaže pri pregledu za izdajo uporabnega dovoljenja, da so v sistemu tako splošni kot posebni ukrepi brezhibni, se pre-

naša nadaljnja skrb za normalno obratovanje na odgovorne osebe za vzdrževanje izvedenega sistema. Uravnavanje posameznega sistema pa bo toliko uspešnejše, kolikor boljša in podrobnejša navodila so jim bila dana od strokovnih služb pred začetkom obratovanja.

Pri vzdrževanju določenega sistema bi moral upoštevati tudi prvotni namen proizvodnega procesa (vrste in količine materialov, ki se bodo gibale skozi prostor, delovni prostor naj ne bi postal medfazno skladišče, če prvotno za to ni bil načrtovan, uvajanje druge vrste izdelka, ki zahteva drugačne tehnološke operacije, lahko povzroči ozka grla proizvodnje, zaradi spremenjenega načina dela smo v delovni prostor razporedili večje število delavcev, kot smo jih prvotno zaposlovali ter jih morda istočasno izpostavili občasnim nevarnostim za poškodbe ali obolenja in drugo).

Glede na te možnosti se lahko razmerja prvotnih usklajenosti pogostokrat porušijo. Da ne bi prihajalo do tega, je potrebno vsak tak korak, ki bi vo-

dil k poslabšanju delovnih pogojev dobro proučiti, pa čeravno so pritiski tržnih razmer neusmiljeni. Vodja proizvodnje je prav gotovo osrednja osebnost, ki bi moral vzdrževati ravnotežje med zahtevami trga in možnostmi doma.

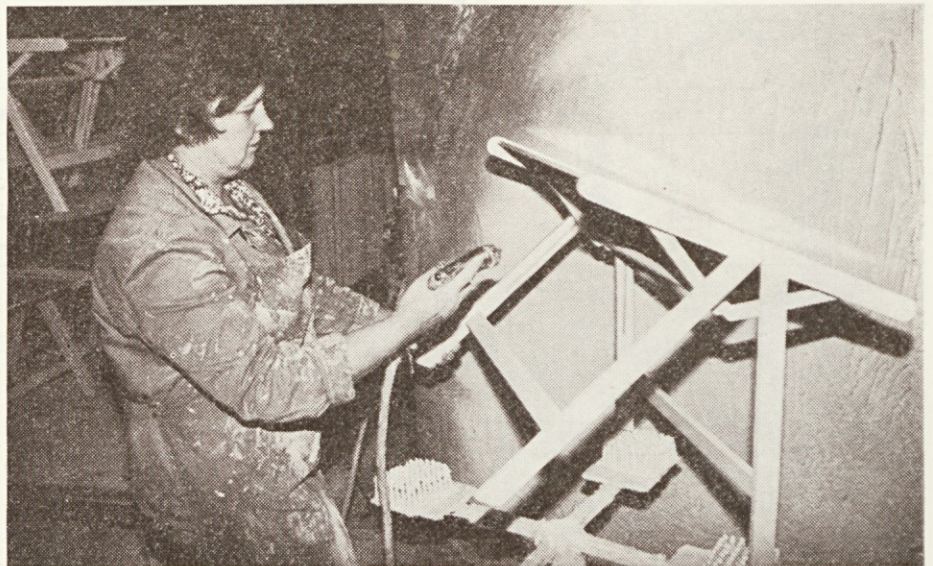
Nujno potrebno je posvetovanje z ustreznimi strokovnimi službami, kakor tudi s tistimi, ki so dali pobude in zahteve za spremembe v proizvodnem procesu. Slednje je potrebno še zlasti seznaniti in opozoriti na posledice takšnih sprememb in s stroški, ki se bodo pojavili ob izvajanju morebitnih ukrepov.

Po mojem mnenju je sodelovanja pri tako zapletenih proizvodnih pojavih premalo. Veliko negativnih vplivov delovnega okolja bi lahko odpravili s spremenjenim načinom dela, z odpravljanjem tradicionalnih, slabih delovnih predpisov in navodil za delo itd.

Pravilna je ugotovitev, da se nekateri ukrepi in poizkusi za izboljšanje delovnih razmer izvajajo prepočasi, ker je težko pridobiti določene strokovne kadre, ki bi navedene ukrepe sproti in uspešno izvajali ter stopnjevali. Skratka, problemov glede varstva pri delu nikoli ne zmanjka, res pa je tudi, da bi se lahko naredilo veliko več za delavce, ki so izpostavljeni slabšim delovnim pogojem, s čimer bi bili tudi proizvodni uspehi boljši.

Boris Demšar

OB 27. JULIJU, PRAZNIKU OBČINE KAMNIK, DELAVCEM IN KRAJANOM ISKRENE ČESTITKE IN VELIKO DELOVNIH USPEHOV ZA HITREJŠO IZGRADNJO NAŠEGA KRAJA IN DVIG ŽIVLJENJSKEGA STANDARDA VSAKEGA OBČANA

Kern Francko smo slikali pri brizganju rex mizic. Povedala je, da ima že skoraj trideset let dela. Zaposlila se je takoj po osnovni šoli. Pretežni del delovnega časa je preživela v površinskem oddelku v poslovni enoti 8. Priznala je, da ji delovna norma in izdelavna kvaliteta ne delata težav, čeprav že občuti desetletja dela v Stolu. Večino dela je namreč opravljala stoje. Njen mojster Bajc Franc je povedal, da je Francka dobra in vestna delavka in v marsičem zgled mlajšim stolovkam.

Trimesečni rezultati tekmovanja med TOZDI

Tudi v tem letu je vodstvo sindikata v DO na letni konferenci sprejelo tekmovanje med tozdi in to na naslednjih področjih dejavnosti:

1. uspešnost dela, produktivnost,
2. delež materialnih stroškov v celotnem prihodku,
3. koeficient izkoristka delovnega časa,
4. pregled bolniških izostankov do 30 dni,
5. inovacije,
6. število ur neopravičenih izostankov na zaposlenega.

Člani izvršilnega odbora sindikalne konference so na zadnji seji analizirali tekmovalne rezultate za prvo trimesečje leta 1980. Na podlagi diskusije so predstavniki sindikalnih organizacij ocenili, da je nujno potrebno najti razne oblike prikazovanja poslovnih rezultatov. Uspehe in neuspehe je treba še bolj razčleniti in zainteresirati slehernega člana delovne organizacije, da se še bolj okrepi delovna zavest slehernega sodelavca pri izvajanju našega delovnega programa.

Po zgoraj omenjenih tekmovalnih kriterijih je vedno prisoten človeški faktor in to v precej visokem odstot-

ku. Trimesečni rezultati so v mejah planskih nalog še kar spodbudni. Toda s produktivnimi dosežki še nismo na vrhu stopnic. Sorodna podjetja z mlade delovno tradicijo, pod 15—20 let še neznan marsikateremu področju dela, krepko korakajo pred nami.

V tabelarnem prikazu je delež materialnih stroškov v celotnem prihodku močno v porastu nad planiranimi stroški. Na to vpliva več faktorjev. Za porast stroškov je nujno, da se globlje analizira in do podrobnosti seznanijo sodelavce.

Tudi ostala področja je nujno po-

drobno analizirati in dopolniti z različnimi ukrepi, novimi tehnološkimi prijemi, skrbjo o čimboljšem izkoristku delovnega časa, materialov in z bolj racionalnim uporabljanjem raznega reprodukcijskega materiala. Še posebno skrbno je treba nadaljevati z izpopolnjevanjem sistema o nagrajevanju na temeljih uspehov vloženega dela. Z večjo aktivnostjo vseh, upoštevaje vse nakazane prijeme, nam je zagotovljena zaželjena naša razvojna pot.

Zato še en poziv nam vsem, da s še večjim elanom pristopimo k doseganju čim boljših poslovnih rezultatov.

V tabelah si oglejmo grafični prikaz o rezultatih tekmovanja za prvo trimesečje 1980:

Boris Bavčar, st.

*****

BOLEČINE ZA TITOM NI MOGOČE IZRAZITI Z BESEDAMI

Bolečina je zato toliko večja, ker smo rasli in živeli s Titom. Že kot majhnim otrokom so nam starši med vojno pripovedovali, da je Tito komandant partizanov, ki v še tako težkem stanju najde izhod za svoje borce. Ne boji se večkrat močnejšega sovražnika. Napada ga tam, kjer ga najbolj zaboli. Po osvoboditvi smo imeli moža, ki je posebej Jugoslavijo doma in na vsem svetu. Vedno se je boril za dobrega delavca, poštenega državljana, pravega člana naše družbe. S Titom smo doživljali pravičnejši danes in jutri. Pomenil nam je vso našo bit, nujnost kot je neobhoden zrak, sonce, volja in ljubezen. Zato ostaja ob njegovi smrti za njim bolečina, ki je ni mogoče izraziti z besedami.

*****

SKUPNI RANG VSEH DEJAVNOSTI I.—III. 1980/I.—III. 1979

Proizvodni tozdi

TOZD	Uspešnost dela		Delež mater. stroškov v celot. prih.		Koefficient izkoristka delov. časa		Bolniška do 30 dni		Inovacije		Disciplina		Skupaj	
	rang	točke	rang	točke	rang	točke	rang	točke	rang	točke	rang	točke	točke	rang
1	4	1	2	6	1	4	1	4	—	—	3	2	17	2
2	3	2	1	8	3	2	2	3	—	—	2	3	18	1
3	1—2	3,5	4	2	2	3	3	2	—	—	1	4	14,5	3
4	1—2	3,5	3	4	4	1	4	1	—	—	4	1	10,5	4

Neproizvodni tozdi

TOZD	Uspešnost dela		Delež mater. stroškov v celot. prih.		Koefficient izkoristka delov. časa		Bolniška do 30 dni		Inovacije		Disciplina		Skupaj	
	rang	točke	rang	točke	rang	točke	rang	točke	rang	točke	rang	točke	rang	točke
5	2—3	2,5	4	2	2—3	2,5	2	3	—	—	3	2	12,0	4
8	4	1	1	8	4	1	1	4	—	—	4	1	15,0	2—3
9	1	4	2	6	2—3	2,5	3	2	—	—	1—2	3,5	18,0	1
DS ODSP	2—3	2,5	3	4	1	4	4	1	—	—	1—2	3,5	15,0	2—3

Poročilo z zбора delavcev

Zbori delavcev v temeljnih organizacijah in delovni skupnosti skupnih služb, vsi v sestavi Stol Kamnik, so obravnavali, zelo obširno in temeljito programe SIS za srednjeročno obdobje 1981—1986 in za pristop k Samoupravnemu sporazumu za ustanovitev Rekreativno-turističnega centra Velika planina.

Kot rečeno, je bila razprava temeljita in kritična. V njej so sodelovali poleg večine delavcev tudi vsi samoupravni organi tozgov in DO, sindikalna konferenca in vsi IO OO Sindikata ter ZSMS, konferenca delegatov Zborov združenega dela in konferenca delegatov SIS.

Sprejeta so bila naslednja stališča:

a) za programe SIS:

— programi SIS so preobširni, potrebno se je odločiti, kaj napraviti kot prioriteto. Ugotovljeno je bilo, da nismo sposobni istočasno graditi Zdravstvenega doma in ostale infrastrukturne objekte glede na možnosti sredstev, s katerimi razpolagamo v združenem delu;

— delavci so mnenja, da bi se dalo kot prioriteto dograditev šole na Duplici, adaptacija osnovne šole Toma Brejca v Kamniku, sanacija osnovne šole Moste, zagotoviti celodnevno šolo otrok v osnovni šoli;

— zgraditi dva vrteca, kjer sta najpotrebnejša; načrtovan vrtec na Bakovniku, naj bi stal na Duplici, ker bi krajanji Šmarce imeli predaleč do Bakovnika, sicer pa je znan dogovor med KS Duplica in Šmarca, da bi bilo dobro v Šmarci, v adaptiranem kulturnem domu tudi zgraditi vrtec;

— dokončati obvoznico, dokončati regionalno cesto Kamnik—Črna—Črni-vec, ker je velikega pomena;

— v zvezi z zdravstvom so delavci mnenja, da je za izgradnjo novega Zdravstvenega doma v Kamniku potrebno v okviru regije zagotoviti 50% sofinanciranje. Mnenja so, da bi usmerili razvoj zdravstva v obratne ambulante v delovnih organizacijah in večjih krajevnih skupnostih. Priprava načrtov ter lokacija in predračunska vrednost so pogoj za odločitev o novogradnji Zdravstvenega doma.

Kritično je bilo ocenjeno delo v zozdravstvu (obstoječi normativi) in delo Skupščine SIS za zdravstvo, kjer zbor uporabnikov ne pride dovolj do izraza;

— glede stanovanjske gradnje je vprašanje, če smo sposobni zgraditi 300 stanovanj, ker je vzporedno z izgradnjo stanovanj potrebno graditi infrastrukturne objekte (preskrba, servisi itd.), za katere pa SIS nimajo potrebnih sredstev. Prav tako moramo računati na spremenjene stopnje izločanja sredstev iz čistega dohodka;

— SIS za telesno kulturo predvideva gradnjo bazena in tenis igrišča, vendar zaradi pomanjkanja sredstev tak program ne bo mogel biti realiziran;

— zelo kritično so delavci ocenili stanje kulture v Kamniku. Mesto nam-

reč nima nobene primerne dvorane za kulturne prireditve in je nerazumljivo, zakaj krajevna skupnost Kamnik ničesar ne naredi, da bi mesto dobilo primeren kulturni prostor;

— naša delovna organizacija planira povečanje proizvodnje letno za 5%, v občini pa 4—5% in zato ni sprejemljivo povečanje programov SIS za preko 5%, temveč realno nekje med 3 do 3,5%.

b) Rekreativno-turistični center Velika planina:

— delavci so na zborih sprejeli, da zaenkrat ne pristopamo v članstvo, pač pa, da se da enkratni prispevek v letošnjem ali prihodnjem letu po predlaganem ključu (prispevek naj bi bil din 340.000);

ker obstaja vrsta dilem:

— ni garancije, da se bo program izvajal;

— izvajalcu (Viatorju) ni mogoče zaupati na izkušnje, ki jih imajo občani z dosedanjim upravljanjem žičnice in drugih objektov na Veliki planini;

— obstoja veliko tveganje glede obveznosti članov bodoče SIS, ker je vprašanje ali bo Rekreativno-turistični center Velika planina rentabilno posloval. Dohodkovni odnos lahko pripelje posamezne podpisnice zaradi pokrivanja izgube RTC Velika planina v večje težave zaradi pokrivanja izgub, kar pa si združeno delo v sedanjih situaciji ne more privoščiti.

Ob spremenjenem oz. dopolnjenem tekstu samoupravnega sporazuma o ustanovitvi SIS RTC Velika planina, bomo o pristopu ponovno razpravljali, saj je SIS — odprt in omogoča tudi kasnejši pristop.

Zavedamo se, da je glede Velike planine pravilno, da se nekaj ukrene in da je prispevek naše delovne organizacije potreben, vendar samo ob jasnih pogojih in preglednih situaciji;

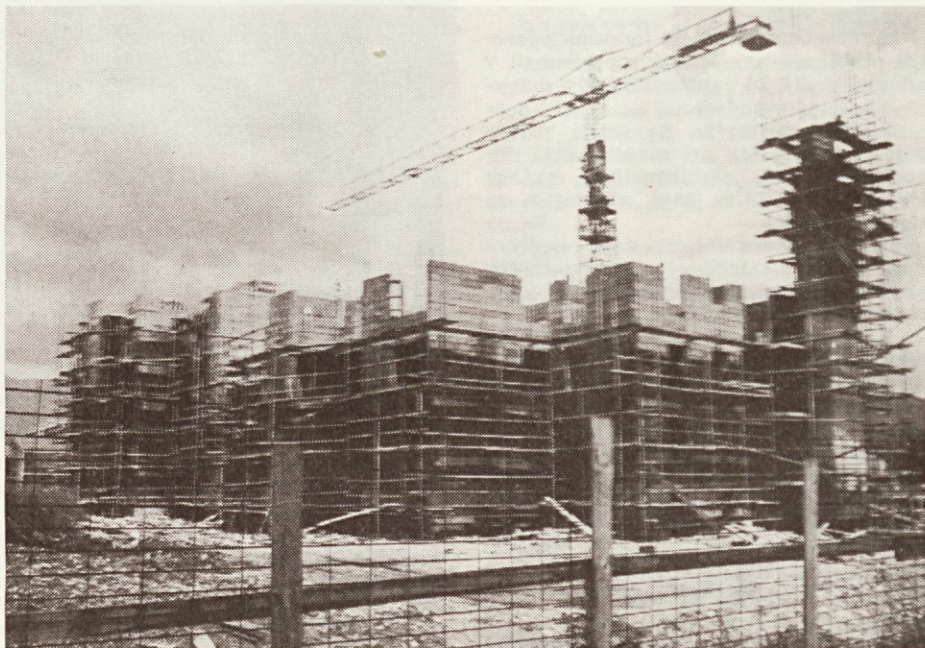
— predlagamo, da se delovna organizacija Stol vključi s prispevkom v višini 340.000 din (1980, 1981) in da znesek predstavlja osnovo ob eventualnem kasnejšem pristopu v članstvo SIS za Veliko planino;

— prav tako podpiramo predlog Skupščine skupnih rezerv občine Kamnik, da se tozdu Gostinstvo in Žičnice Kamnik odpiše kredit v znesku din 1.101.671,12 ter odobri kredit v 1980. letu v višini 6.825.630,60 din.

S skrajnimi napori družbenopolitičnih organizacij, pa tudi poslovnih organov tozgov poslovnega organa DO so bili izglasovani navedeni sklepi, saj so posamezne skupine delavcev bile absolutno proti predlogu, da se odpiše Viatorju TOZD Gostinstvo in Žičnice Kamnik v znesku 1.101.671,12 din ter odobri kredit 6.825.360,60 din. Prav tako je večina delavcev bila zelo nezadovoljna nad upraviteljem žičnice Viatorja in vsi menijo, da sedanji sestav vodstva in samo vodenje tozda ni primerno in ne daje nobene garancije za kakršenkoli uspeh.

Izglasovano je bilo, da sicer delovna organizacija ne pristopi k samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi Rekreativno-turističnega centra Velika planina, vendar pa je vseeno pripravljena plačati prispevek 340.000 din, ki ga bomo plačali v letih 1980—1981. Tak sklep je bil sprejet s skrajnimi napori in prepričevanjem o koristnosti ustanovitve RTC Velika planina, vendarle pa s hudim negodovanjem zaradi dosedanje gospodarske politike DO Viator TOZD — Gostinstvo in Žičnice.

Helena Križanc

Na fotografiji je gradnja novega stanovanjskega bloka ob vrstah stanovanjskih hiš novega naselja na Duplici. V smeri proti Kamniku so v dokončevanju še drugi stanovanjski bloki. V teh in v tem, ki je na sliki, bodo našli stanovanja novi Kamničani in tudi naši delavci.

Sklepi zbora združenega dela

Na 21. zasedanju zbora združenega dela so delegati obravnavali, sklepali in sprejeli naslednje zadeve:

1. a) Sprejeli so analizo poslovnega uspeha OZD iz gospodarstva za leto 1979.

b) Sprejeli so poročilo odbora za spremljanje uresničevanja občinskega dogovora o razporejanju dohodka in delitvi sredstev za OD in skupno porabo.

c) Zbor je na podlagi predložene analize ugotovil, da je bilo poslovanje gospodarstva v občini za leto 1979, kljub poslabšanju v zadnjem trimesečju leta uspešno, vendar si moramo prizadevati, da bomo podobne rezultate dosegali tudi v letu 1980. Nadalje je zbor ugotavljal, da je na slabše poslovne rezultate v zadnjem trimesečju 1979 vplivalo pomanjkanje reprovizualnega, težave pri uvozu materiala, pomanjkanje energetskih virov, porast cen in neskladje v cenah.

č) Zbor združenega dela je nakazal smernice oz. naloge, kako bi boljše delali in gospodarili. Rečeno je bilo, da si moramo vsi prizadevati za dosledno izvajanje stabilizacijskih ukrepov, ki morajo postati naša stalna in ne le občasna naloga. Produktivnost dela moramo povečati z večjo delovno disciplino, boljšim izkoriščanjem delovnega časa, boljšo organizacijo dela, z uvajanjem sodobnejše tehnologije, ne pa s povečanjem števila zaposlenih. Poleg ostalih stabilizacijskih ukrepov je treba posvetiti posebno pozornost tudi znižanju stroškov proizvodnje — stroškom energije in transporta, preusmeritev iz cestnega na železniški promet, boljši izrabi odpadnih surovin tako v OZD kot v krajevnih skupnostih, saj lahko z njihovo predelavo velikokrat nadomestimo prepotrebni material v proizvodnji.

d) Organizacije združenega dela se morajo v še večji meri posvetiti in usmeriti v izvoz, oziroma ostati vsaj na ravni leta 1979.

e) Posebno pozornost moramo posvetiti problemu naraščanja zaposlenosti v administraciji in zaustaviti odliv delovne sile iz proizvodnje.

f) Zbor ugotavlja, da se je gospodarstvo kot celota pri razporejanju dohodka obnašalo stabilizacijsko, saj so izplačila za OD za 20 % zaostajala za rastjo dohodka.

2. Zbor združenega dela podpira predlagano usmeritev za ustanovitev samoupravne skupnosti Rekreacijsko turističnega centra Velika planina.

Zbor združenega dela predlaga delovnim ljudem v tozdi, da na zborih delavcev do 15. 5. 1980 obravnavajo predlog razvojnega programa RTC Velika planina in osnutek samoupravnega sporazuma o ustanovitvi SIS in, da sprejmejo sklepe o pristopu k interesni skupnosti RTC Velika planina.

Zbor tudi predlaga Izvršnemu svetu Skupščine občine Kamnik, da pripravi predlog o prispevku iz občinskega proračuna za sofinanciranje interesne skupnosti.

Zbor združenega dela predlaga iniciativnemu odboru, da ustrezno dopolni, oz. spremeni 12. in 13. člen, ki govorita o združevanju sredstev, pogojih in načinih ugotavljanja skupnega prihodka in delitve dohodka, prevzemanju

skupnega rizika in ekonomskih odnosih, ter 18. člen, tako da bi bila ena od pristojnosti skupščine SIS tudi ta, da lahko vpliva na poslovanje bodočega izvajalca del in ga zamenja, če se ne ravna po določilih skupščine SIS.

3. Zbor je sprejel poročilo odbora za proslavo 750-letnice Kamnika o uresničitvi programa priridev ob 750-letnici Kamnika. Odbor za proslavo 750-letnice Kamnika se razreši dolžnosti in se mu za uspešno opravljeno organizacijo praznovanja izreka javno priznanje.

4. Zbor združenega dela je sprejel predlog družbenega dogovora o varstvu, urejanju, vzdrževanju in postavljanju spomenikov, spominskih plošč in obeležij iz obdobja narodnosvobodilne vojne in socialistične revolucije ter o urejanju in vzdrževanju grobišč in grobov borcev ter o poimenovanju na območju občine Kamnik s tem, da se črta drugi Poročilo z zborov delavcev o programih SIS za srednjeročno obdobje 1981 do 1986 in o pristopu k Samoupravnemu sporazumu o ustanovitvi Rekreacijsko-turističnega centra Velika planina odstavka 11. člena in dopolni tretji odstavek 25. člena, tako da se glasi: »Vsa upravno-administrativna in tehnična opravila za odbor udeležencev opravlja pristojni upravni organ Skupščine občine Kamnik«.

Za podpisnika družbenega dogovora je določil Slavka Ribaša, predsednika Skupščine občine Kamnik.

V odbor udeležencev navedenega družbenega dogovora se imenuje Milan Logar, delegat družbenopolitičnega zbora.

5. Zbor združenega dela je sprejel sklep, da se k osnutku zakona o druž-

beni kontroli cen, ki se posreduje zboru združenega dela in zboru občin Skupščine SRS doda naslednja pripomba:

— v 10. členu se črta varianta (členi od 6 do 10 ostanejo).

6. Zbor združenega dela je v zvezi s kadrovskimi zadevami sprejel naslednje sklepe:

1. V delavski svet Zdravstvenega doma Domžale — TOZD Zdravstveno varstvo Kamnik je izvolil:

— Marcijan Nevenko, roj. 1953, stanujočo v Kamniku, Rozmanova 6;

— Kobilšek Slavico, roj. 1927, stanujočo v Kamniku, Frana Albrehta 3.

2. V samoupravno delavsko kontrolo je izvolil:

— Erman Martino, roj. 1948, stanujočo v Kamniku, Šlandrova 5.

3. Za delegata družbenopolitične skupnosti v svet Doma upokoencev Kamnik je ponovno izvolil:

— dipl. ing. Dolenc Franca iz Kamnika.

7. Zbor združenega dela je brez razprave soglasno sprejel naslednji sklep:

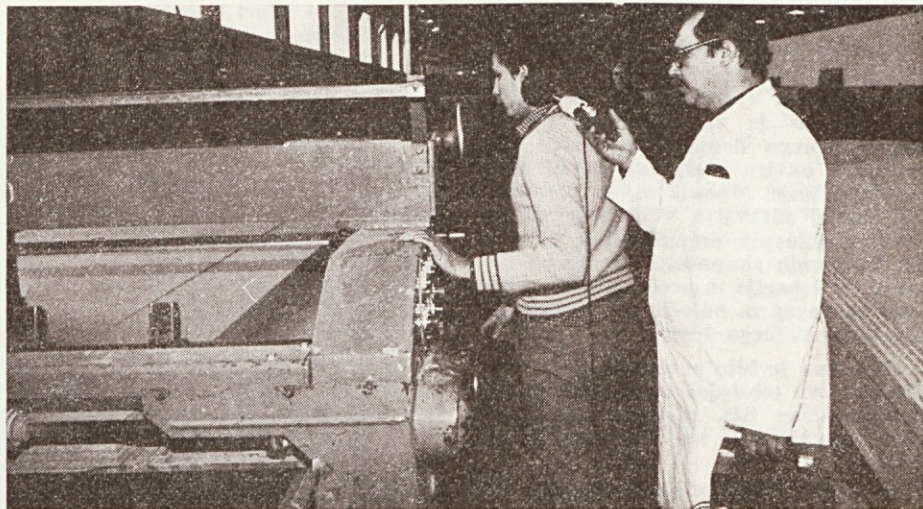
1. Uvede se postopek za spremembo in dopolnitev Statuta občine Kamnik.

2. Pripravo sprememb in dopolnitev Statuta občine Kamnik izvrši statutarno-pravna komisija in ga predloži v obravnavo zborom občinske skupščine čimprej.

3. Upravni organi in strokovne službe občine Kamnik so dolžni pri pripravi osnutka sprememb in dopolnitev statuta nuditi komisiji strokovno in drugo pomoč.

8. V zvezi z delegatskimi vprašanji je bil zbor seznanjen, da bodo odgovori delegacijam poslani v pisni obliki, nekateri odgovori pa bodo objavljene v Kamniškem občanu.

Helena Križanc

Zasebnim lastnikom tovarn se je šlo le za izkoriščanje delavcev. Njihova duševna in telesna varnost jim je bila deveta skrb. Z razvojem samoupravljanja pa je naraščala tudi obveza za pravilno varovanje delavčevih sposobnosti. Tudi v Stolu je bila v ta namen uvedena posebna služba, ki se je pričela ukvarjati s problemi varstva pri delu. Na strojih in napravah so se pričele montirati zaščitne naprave, ki so preprečile že mnogo nesreč. Pri delu uporabljamo delovno obleko, ki je na skrbi kolektiva. Uvedeni so bili letni zdravniški pregledi delavcev. Uvedeno je preventivno zdravljenje.

Vendar delo varstva pri delu še ni končano. Z razvojem tehnologije narašča tudi vedno večja zahteva po varovanju delavca. V izjemnih primerih morajo naši službi za delovno varstvo pomagati tudi zunanji sodelavci. Tako kot na gornji fotografiji, kjer strokovnjak z Zavoda za varstvo pri delu iz Ljubljane ponovno ugotavlja hrup pri formatni žagi v tozdu 2.

Sklep Skupščine občine Kamnik

Skupščina občine Kamnik je na podlagi 184. člena statuta občine Kamnik na 23. seji družbenopolitičnega zbora dne 2. 6. 1980 in na skupnem zasedanju zbora združenega dela in zbora krajevnih skupnosti dne, 4. 6. 1980 obravnavala poročilo o delu skupin delegatov za Zbor združenega dela — področje gospodarstvo Skupščine SR Slovenije in Zbor občin Skupščine SR Slovenije od aprila 1979 do aprila 1980 in sprejela:

1. Sprejme se poročilo o delu skupine delegatov za Zbor združenega dela — področje gospodarstvo in Zbor občin Skupščine SR Slovenije.

2. Izvršni svet in upravni organi občinske skupščine, strokovne službe v OZD, TOZD in SIS ter družbenopolitične organizacije se morajo v bodoče bolj aktivno vključevati v obravnavo gradiva za sejo zborov republiške skupščine in nuditi večjo pomoč delegatom v skupinah za republiško skupščino pri oblikovanju predlogov in stališč.

3. Zbori občinske skupščine bodo na sejah obravnavali pomembnejše zadeve iz programa dela republiške skupščine in oblikovali stališča za delegate občinske skupščine v zborih republiške skupščine.

4. Člani skupin naj si bolj prizadevajo za tesnejšo povezavo z delovnimi ljudmi in občani, kjer živijo in delajo, s samoupravnimi organi (delavskimi sveti, sveti krajevnih skupnosti) in družbenopolitičnimi organizacijami. Dajo naj pobude za skupne seje o vseh pomembnejših vprašanjih, da bi dobili njihova mnenja in stališča do posameznih zadev (vprašanj), ki jih obravnavajo skupine.

5. Člani skupin delegatov in INDOK center naj neposredno in preko glasil samoupravnih organizacij in skupnosti obveščajo delovne ljudi in občane o pomembnejših gradivih iz pristojnosti zborov republiške skupščine, z namenom seznanjanja in povratnih informacij.

6. Svetu za informiranje pri Občinski konferenci SZDL skupščina priporoča, da prouči in analizira, kako se vključujejo tovarniška in druga glasila ter ostala sredstva javnega obveščanja v obveščanje delegatske baze o dejavnosti občinske skupščine pred in po sprejetju odločitev.

7. Delegati v skupinah za republiško skupščino morajo imeti v bodoče bolj odgovoren odnos do udeležbe na sejah skupin, ker je aktivna udeležba pogoj za uspešno delovanje celotne skupine.

Malo pred koncem maja je bila v dupliškem Kulturnem domu deveta seja Republiškega odbora sindikata delavcev gozdarstva in lesarstva. Ob začetku seje je predsednik Stolovega sindikata Franc Sikošek pozdravil goste in jim v našem kraju zaželel uspešno delo.

Prisotni so v uvodnem delu pregledali in potrdili zapisnik prejšnje seje in poročilo o uresničevanju programa dela. Sledil je sprejem statutarnega sklepa o organiziranosti in metodah delovanja Republiškega odbora Sindikata delavcev gozdarstva in lesarstva ter sprejem Poslovnika o delovanju RO Sindikata delavcev in njegovih organov. Prisotni so proučili izpopolnitve v republiškem odboru in komisijah, sledila pa je volitev predsednika in podpredsednika. Za novega predsednika je bil ponovno izvoljen Jože Falkner, za podpredsednika pa Vinko Mate, tudi funkcijo sekretarja bo ponovno opravljal dosedanji sekretar RO Brane Mišič.

V naslednjih dveh točkah so člani republiškega sindikata obravnavali usmeritve in naloge sindikatov pri uveljavljanju načrtnega zaposlovanja in smotrne izrabe delovnega časa in usmeritev dela RO Sindikata delavcev gozdarstva in lesarstva v letu 1980. (Na sliki: Delovno predsedstvo med sejo).

Za boljšo kvaliteto

Naši bralci so še velikokrat povedali, da je vsaka beseda v Glasilu prebrana po večtisočkrat. Najbolj se seveda zanimajo za sestavke, ki se direktno nanašajo nanje. Če so ti preveč kritični, vzklikajo ali na druge načine izražajo svoje mnenje. V zadnjih dveh letih ni izšla številka Glasila, da nanjo ne bi bilo pripomb, tudi z nasprotnim mnenjem, kot je bilo opisano v našem mesečniku. Dobili smo več pisem, bilo je precej telefonskih pozivov in tudi nekaj močnejših ogorčenj. Bralce smo skušali pomiriti in jim dopovedati, da napisano ni direktni napad nanje, temveč stvar širšega kroga stolovcev. Nekateri prizadeti so trmasto vztrajali pri svojem, večina pa se je le dala pomiriti.

V zadnji številki Glasila je bil na predzadnji strani objavljen kratek sestavek z naslovom Za boljšo kvaliteto. Kar precej bralcev je ob njem povzdignilo glas, češ, saj ni res. Najbolj ogorčeni so bili delavci v montažnem oddelku v tozdu 2. Sestavek so obravnavali na skupnem sestanku. Nekateri so bili mnenja, naj se take stvari ne pišejo, drugi so hoteli vedeti, kdo je to napisal. Ostali so morda le pomislili, da objavljena vsebina ni slabonamerna in celo — resnična. Delavec v montažnem oddelku Florjan Hafner je že pred sestankom zatrdil, da bo napisal odgovor na vročo misel. To je res napravil. Njegov prispevek objavljamo. Želimo, da bi bilo sestavkov, v katerih bi delavec tako odkrito priznal, kako je s stvarjo, več in bi večkrat opisali tudi tiste napake v proizvodnem procesu, za katere vsi vemo, da so, vendar bi jih z malo več volje in natančnosti lahko odpravili. Seveda pa ne s starim valjenjem krivde na drugega.

C. S.

SE ZAVEDAMO SVOJIH NAPAK?

Izdelki se pred embaliranjem ustavijo pri kontrolorju. Tu se pojavijo vse slabe lastnosti izdelka. Polizdelki gredo iz rok v roke in tu ni prave kontrole. Ti polizdelki, ki so površno narejeni, pridejo na končno montažo, kjer norma ni majhna, in tu je treba polizdelke sestaviti.

Kriva kovina, netočne luknje v kovini, odrgnjena barva zaradi slabe podlage. Vijaki, stebrički, čep za centralno zaporo, vse to so polizdelki, ki so vedno slabši in se bo o tem treba pogovoriti s proizvajalci. Slabo izdelani predali, netočne privite ličnice, zamenjani ključji, preplitve luknje za moznike, krive izvlečne deske, itd... Nato sledi še slaba montaža, kajti nihče noče popravljati napak sodelavcev. Mnogokrat je tudi slaba kontrola, pa površno embaliranje in na koncu še slaba postrežba kupcem.

Pa se zavedamo, kje so krivci, da je toliko reklamacij in toliko nepotrebni stroškov? Ko se bomo zavedali, bo mogoče že prepozno.

KRIVCI SMO MI VSI — MI VSI ODLOČAMO O NAŠI PRIHODNOSTI!

Florjan Hafner

Po Titovi poti

Največjo praznino človek občuti pravzaprav šele takrat, ko bi zopet hotel s svojim najdražjim spregovoriti besedo ali dve, mu zaupati svoje načrte in želje, ga vprašati za nasvet ali rešitev, ga poslušati, gledati v oči, biti ob njem. Dolgo smo se poslavljali od fizične ločitve od očeta naše domovine — od Tita. Vsak dan se vijejo kolone obiskovalcev na Dedinjah, da bi se poklonile Titovemu spominu. Tito živi v srcu vsakega Jugoslovana, hkrati pa globoko v sebi žalujemo za njim. Praznino napolnjuje ponos, ki vedno bolj potiska v stran žalost. Kljub temu ostaja v srcu rana, ki se ne more zaceliti čez noč.

Prav zato se še z večjo vnemo znova ustavljamo ob Titovem liku, ob njegovem delu, ob njegovi misli in naprednem pogledu na svet. Tito, vizionar sveta, so pisali in še pišejo svetovni časopisi. Tito, človek miru, ki je bil rojen v najbolj odločilni vojni za Jugoslovane. Tito, svetla stran človeštva. — Še mnogo drugega so napisali in povedali po vsem svetu. Tako rekoč ni koticčka na zemeljski obli, da ga ne bi obšlo Titovo ime. Z njim pa je povezano vse tisto, kar ni sveto samo Jugoslovanom, ampak tudi vsej napredni svetovni javnosti — mir, svobodo, bratstvo med ljudmi.

Tito ni umrl, so pisali otroci po šolah. Ponosni smo, da smo živeli v njegovem času. Veliko lažje bomo ustvarjali naprej, saj nam je pokazal pot v našo pravo prihodnost.

Najlepše je bilo slišati, ko so v maršikaterem delovnem kolektivu prav ob odločilnem usodnem trenutku sklenili, da bodo naredili več in bolje. Na televiziji in radiu smo videli in slišali, da so ti in ti delavci presegle plan za toliko in toliko odstotkov — v Titov spomin. Tisti delavci, ki so pravilno čutili v srcih, so v novih delovnih zmagah pokazali, da nas ne more streti nobena bolečina. Vsak državljan SFRJ nosi v sebi delček Titove volje, ponosa, delovne vneme. Kdor je to občutil globlje, se je takoj izkazal pri delu. Tudi drugi bi morali slediti tem delovnim vzorom. Prav gotovo bi bilo takšno ravnanje Titu najbolj všeč. Pred nami je še veliko delovnih nalog. V vsakem tozdu, v vsakem delokrogu, v vsakih rokah. Pokažimo z delom, da smo Titovi delavci! Naučil nas je delati, dal nam je tovarne, bil je pobudnik samoupravljanja. Zelo nehvaležno bi se obnašali, če ne bi znali vračati zaupanja, ki smo ga bili deležni.

Nekaj tednov po Titovi smrti so nekateri nenaklonjeni časopisi v tujini pisali, da se Jugoslavija bori z velikimi težavami. S tem so povezali tudi devalvacijo in druge gospodarske ukrepe. Pri tem pa ni nihče pometel pred svojim pragom, kjer je prav tako veliko smeti. Prav tu se zopet lahko spomnimo Titovih besed, ki so nam vedno priporočale, da pogledamo stvarnosti v oči. Nihče nas ne bo nosil na rokah, nam je govoril. Opreti se moramo na svoje sile, na poštene roke delavcev, ki lahko zgradijo vse. Tito je imel neizmeren občutek za stvarnost. Spomnimo se samo,

s kakšnim elanom nas je popeljal leta 1965 v reformo gospodarstva. Večkrat je tudi jasno povedal, da ni popolnoma uspela. Napake poizkušamo popravljati letos s stabilizacijo, seveda pa je veliko tudi zunanjih vzrokov, od energetske krize naprej. Vsekakor nam ne bo ničesar podarjenega, ne prej, ne zdaj in ne v prihodnosti. Odvisno pa je od vsakega posameznika, da se potruji, kolikor najbolj more in tako vstavi svoj kamenček v mozaik napredka.

Tu in tam so nekateri zunanji krogi pričakovali, da se bo Jugoslavija po Titu zamajala v svojih temeljih. Izven naših meja so izšli celo članki z različnimi predvidevanji. Toda vsi so se hudo zmotili. Pozabili so, da se takšnih temeljev, ki so zgrajeni na krvi, na samoodpovedi, na trpljenju in znoju, ne da premakniti. Zabetonirani so bili v največji stiski, sredi okupirane Evrope, toda z jasnimi cilji in prihodnostjo. Vse špekulacije so bolna misel tistih posameznikov, ki ne poznajo jugoslovanske stvarnosti. Tovariš Tito je ničkolikokrat povedal vsemu svetu, da je v naši državi toliko vojakov, kot je prebivalcev. Od fantiča do starčka, vsak lahko koristi in splošnem ljudskem odporu, v narodni ali civilni zaščiti, v kakršnikoli enoti. Neuk in nespameten je tisti, ki lahko podvomi in takšno skupnost, ki ima korenine zasidrane globoko v vseh poštenih ljudeh.

Tito je skoraj v vsakem govoru poudarjal naše bratstvo in enotnost med jugoslovanskimi narodi in narodnostmi. Kdor tega ni občutil od sedaj, je prav gotovo prebudil najtoplejše čustvo prav v letošnjem maju. Vsi narodi in narodnosti smo spoznali, da drug brez

drugega ne moremo. Veže nas skupna borba, skupni povojni napredek, vse, od nastanka države v Jajcu do letošnjih skupnih uspehov. Nekoliko enostaven, a vendar na zunaj zelo viden dokaz, je tudi preprosta pesem o Jugoslaviji. Od Vardarja do Triglava, od Djerdapa do Jadrana jo prepeva staro in mlado. Radi bi tudi na zunaj pokazali, koliko nam je do skupne Jugoslavije, do naše bratske skupnosti, do vsega tistega, kar smo si že zgradili in imamo v načrtih. Takšne socialistične skupnosti nima svet in zato je lahko nanjo ponosen vsak Jugoslovan. Tito je uspel ustvariti takšno domovino, da jo lahko vsi ljubimo.

Naša država pridobiva po svetu še naprej na ugledu. Eden izmed dokazov, ki so morda presenetili celo morda nas same, je bilo število in veličina državljanov na Titovem pogrebu. Zbral se je tako rekoč ves svet. Verjetno se ne bo nikdar več. Radi nas imajo tako na Vzhodu in Zahodu, veliko pomenimo v vseh neuvrčenih državah, spoštujejo nas tisti, ki niso opredeljeni ne tako in ne drugače. Ob Titu so bili zbrani vsi državniki sveta. Brez prikrite diplomacije so drug za drugim priznavali, da jim je bil Tito prijatelj, tovariš, soborec, človek v najboljšem pomenu besede. Tito se je srečeval z državniki po vsem svetu. Zanj ni bila pomembna pripadnost stranki, barva kože, politična usmeritev. Tito je sprejemal ali prihajal na obisk k vsakomur, ki je ljubil mir, svobodo, enakost. Prav zato je imel toliko prijateljev. Takšna država, ob kateri je bil zbran ves svet ob trenutkih največje žalosti, lahko s ponosom dvignjeno glavo nadaljuje s svojo potjo.

To stoletje je Titovo stoletje, so zapisali časniki po svetu. Še nikomur niso dali tega priznanja. Vsi so ga neizmerno cenili. Komaj dojemamo, kako velika odgovornost je pravzaprav živeti

Kreditiranje individualne gradnje, adaptacij in nakupa stanovanj

Po pooblastilu delavskega sveta delovne organizacije z dne, 13. 5. 1980, je odbor za kadre delovne organizacije objavil skupni razpis o zbiranju prosilcev za kredite iz stanovanjskega dela sklada skupne porabe.

V letu 1980 je za kreditiranje individualne gradnje in adaptacije razpoložljivih 3.000.000 din sredstev, od tega za adaptacijo 20 %, za kreditiranje individualnega nakupa stanovanj v organizirani gradnji za 3.500.000 din sredstev.

Kriteriji, ki so jih morali izpolnjevati prosilci za kreditiranje individualne gradnje, adaptacije in nakupa stanovanj, so bili objavljeni v Informatorju.

Stanovanjska komisija je do roka, ki je bil razpisan, to je do 30. 5. 1980, prejela skupno 113 prošenj za dodelitev kredita, od tega 67 za individualno gradnjo, 31 za adaptacijo in 15 za nakup stanovanj. 15 prošenj je bilo nepopolnih (kljub dodatnim obvestilom niso do roka dostavili zahtevane dokumentacije).

Stanovanjska komisija je na svoji seji pregledala seznam vseh prosilcev in zavzela stališče, da je potrebno pogledati stanovanjske razmere vseh prosilcev, in sicer zaradi tega, ker je stanovanjska komisija v novi sestavi pa tudi zaradi notnih kriterijev pri razdeljevanju kreditov. Komisijo, ki je opravila ogled vseh stanovanjskih razmer, so sestavljali: predsednik stanovanjske komisije, tajnik komisije, člani komisije, ki so se menjavali in predstavniki sindikata.

Na podlagi ogledov je nato stanovanjska komisija pripravila predlog razdelitve kreditov, s tem da predlaga pre-

ko odbor za kadre delovne organizacije istočasno tudi popravek plana razdelitve sredstev. Namreč skupna vsota, za katero so prosili prosilci v svojih vlogah, je bila 15.000.000 din, zato se je komisija odločila, da predlaga spremembo, in sicer: za kreditiranje individualne gradnje 2.380.000 din, za adaptacijo 680.000 din, za kreditiranje nakupa stanovanj pa 4.050.000 din sredstev. Prvotni plan je predvideval za individualno gradnjo 2.400.000 din, za adaptacijo 600.000 din in za nakup stanovanj 3.500.000 din, medtem ko bi bilo za nakup stanovanj s strani naše delovne organizacije 3.500.000 din sredstev. Z novim predlogom bi se zmanjšala višina sredstev za nakup stanovanj, vendar bomo stanovanja vseeno lahko kupili, ker je ob podpisu pogodbe potrebno vplačati 40 % skupne vrednosti stanovanja, druga sredstva pa šele po 6 mesecih, tako da bi lahko 60 % vezali pri

Ljubljanski banki pod njihovimi pogoji in s tem pridobili nova sredstva.

V srednjeročnem obdobju 1981—1985 se predvideva gradnja stanovanjskega bloka na Duplici, kar bo pogojevalo manj sredstev za kreditiranje individualne gradnje in adaptacije. Gradnja bloka je vsekakor nujna, ker imamo v evidenci trenutno približno 70 neresenih prošenj za stanovanja. Prav tako je tudi pomemben podatek, da je v tem srednjeročnem obdobju potrebno reševati več kot 100 novogradenj in več kot 50 adaptacij, kar predstavlja eno izmed oblik rešitve stanovanjskega vprašanja.

V Informatorju z dne 7. 7. 1980 je bil objavljen seznam tistih, ki jim je bil dodeljen kredit za gradnjo, adaptacijo in nakup stanovanj in seznam tistih, ki kredita niso prejeli. Tisti, ki se s predlogom odbora za kadre ne strinjajo, lahko vložijo pismene pripombe na odbor za kadre. Stanovanjska komisija in odbor bosta nato pripombe ponovno proučila in izoblikovala ponoven predlog na podlagi utemeljenih pripomb za potrditev delavskemu svetu delovne organizacije, ki bo prvega avgusta.

Po sklepu stanovanjske komisije bodo vsi prosilci, ki jim ni bil dodeljen kredit, prejeli obrazložitev.

Tatjana Koritnik

Ko pogledamo novo, lepo naselje naših delavcev, za hip postojimo in ocenimo, koliko okusa so imeli pri oblikovanju in urejanju. Če nismo preveč škodoželjni, jim lepi dom privoščimo. Vsakdo, ki se je ukvarjal z gradnjo hiše, bo rad priznal, da je do graditve svojega doma dolga pot, ki terja ogromno dela in nešteto odrekanih. Po končani gradnji pa je vendar ves trud pozabljen in nanovo oblikovana okolica je vsem v ponos.

*****

LETOŠNJI STOLOV DAN

Letos bomo drugič organizirali srečanje vseh Stolovih delavcev in upokojenec. Srečanje bo 23. avgusta v Kamniški Bistrici. Organizacijo piknika bo prevzel sindikat. Podrobnosti o srečanju bodo pravočasno objavljene.

Stol je v zadnjem času postal velik. Sled tega je srečanje prava priložnost, da se med seboj spoznamo in pogovorimo. Pozabili bomo tudi na kak slab medsebojni odnos. V tovariškem krogu bomo prisluhnili sodelavcem, s katerimi v isti delovni organizaciji združujemo delovne in druge skupne interese.

Na prijetnem snidenju v Kamniški Bistrici!

Sindikalna organizacija

C. S.

*****

v naši socialistični skupnosti, ki jo je toliko let vodil tako svetel lik. A vendar je po drugi strani njegova dediščina tako ogromna, da ni težko slediti njegovim idealom. Začrtana je jasno, odločno, za vse rodove.

Tovariš Tito, zaklinjamo se ti, da ne bomo skrenili s tvoje poti, je bilo tisočkrat in tisočkrat slišati iz mladih in starejših grl. Trdo stisnjena pest, odločna beseda, pošteno dejanje — to so poroki za našo ustvarjalno prihodnost. V naši zgodovini smo premagali še veliko večje težave, kot so trenutno pred nami. Tito je vedno zaupal v naše ljudi, ki skrivajo v sebi večjo moč, kot je morda videti na prvi pogled. Po 4. maju se tega tudi vedno bolj zavedamo. Še nikdar ni bila zakletev tako odločno izražena.

Tito ostaja z nami kot svetla zvezda vodnica. Naša samoupravna socialistična skupnost mu je nadvse hvaležna za vse, kar nam je dal. Hkrati pa smo s Titovo mislijo v srcu uprti v prihodnost, ki bo — prav tako kot preteklost — ponosna, miroljubna, bratska, delovna, svojsko naša.

Dela za obvozno cesto od Duplice v Kamnik v letošnji pomladi dobro napredujejo. Opravljena so nasutja z gramozom. V Kamniku se je moralo novi obvoznici umakniti precej hiš, graditelji pa so tudi krepko zaorali v kamniti hrib pod Starim gradom. Več dni zapored je bil na levi strani Bistrice močno moten promet. To so dobro občutili tudi naši delavci, ki so prihajali v Stol iz Vrhpolja in Tuhinjske doline. Morali so pešaćiti, da so prišli v Kamnik na avtobusno postajo in se tam presedati na drug avtobus. Vendar so graditelji obvoznice dokaj hitro očistili obstoječe cestišče in promet je po utesnjeni cesti čez stari most zopet stekel.

Tik za Stolum v smeri proti Volčjem potoku je že zgrajen betonski most, ki bo nosil novo cesto nad Bistrico. Kmalu bodo opravljena vsa izravnalna dela in cestišče zadosti utrjeno. Z asfaltiranjem se bo nova obvoznica najbolj spremenila in približala uporabi.

To kratko informacijo o gradnji nove obvoznice od Duplice proti Kamniku smo nameravali objaviti v prejšnjem Glasilu, vendar je zaradi gradiva, ki je bilo posvečeno predvsem našemu dragemu Titu, odpadla.

Za naše bralce smo si pred kratkim ponovno ogledali napredovanje gradnje obvoznice. Gradnja ni tako lahka, kot si morda kdo misli. Teren za Bistrico proti Kamniku ni raven in ga je bilo potrebno na več mestih nasuti, drugod pa zopet odvezeti. Največji problemi so seveda nastopali pri priključevanju nove ceste k obstoječi v Kamniku.

Sodobna obvoznica na levi strani Bistrice že dobiva dokončno podobo. Dupliški del je asfaltiran, asfaltirni stroji pa se naglo premikajo proti Kamniku. Trdijo, da bo cesta končana do občinskega praznika.

Z novo cesto se bo Dupličanom in okoliškim vasem močno približal novi kamniški izobraževalni center in še marsikaj v Kamniku. Izredno bo olajšano potovanje proti Vrhpolju in v Tuhinjsko dolino.

Hkrati z gradnjo obvoznice se domačini vprašujejo, na katerih mestih bodo z nove ceste zgrajeni mostovi čez Bistrico. Do sedaj sta namreč samo dva, na Duplici in železni most v Kamniku. Moti jih tudi izvoz iz obvoznice pri dupliškem mostu na desni strani Bistrice, ki je slabo speljan.

Z dograjevanjem obvoznice se močno spreminja videz južnega dela Duplice. Tako se z vsakim letom spreminja naš kraj. Domačinom, ki gradnje vsak dan spremljamo, se novosti ne zdijo tolikšne, ljudje, ki so po več let odsotni, pa bi se ob novih gradnjah, ki jih je v zadnjih letih na Duplici in Bakovniku ogromno, težko znašli.

Z vedno večjimi zazidanimi in asfaltiranimi površinami pa postaja naša skrb vedno večja za negovanje in ohranitev zelenih površin in drugih sestavin žive narave. V sodobno urbaniziranem okolju bo mogoče prijetno in mirno živeti le ob pravilnem odnosu vsakega do prisotnih okrasnih dreves in rastlin, ki so nam poleg telesne hrane tudi neobhodno potrebne.

Najstarejši delavci se še dobro spominjajo stare Duplice. Ob cesti je bilo nekaj hiš, na hribčku za Restavracijo Remčeva vila, ob Bistrici pa majhna tovarna, ostalo pa so bile njive, travniki, sadovnjaki in vrtovi. Danes je videz povsem drugačen. Duplica se že drži Kamnika in v zazidavi so zadnja gradbena zemljišča.

Disciplinska poročila

Senat disciplinske komisije je obravnaval kršitev delovne obveznosti ZDOVC Slavka iz PE 5 in ugotovil, da je odgovoren za kršitev delovne obveze, ker je delavskemu svetu TOZD Kovinsko in tapecirano pohištvo dal napačne podatke o namenu potovanja v tujino in je namesto, po odobrenem 30-dnevnem neplačanem dopustu za potovanje v ZDA, odpotoval v ZR Nemčijo, s tem pa zavestno zavedel delavski svet tozda, da je napačno odločal in je to tudi ugotovil delavski svet. Zdovc je z opisanim dejanjem zavestno kršil samoupravne splošne akte tozda, s tem pa je težje kršil tudi delovno obveznost, zaradi česar mu je senat izrekel ukrep

JAVNI OPOMIN

VRTAČNIK Jožeta iz TOZD Sloga Moste je disciplinska komisija obravnavala zaradi kršitve delovne obveznosti, ki je v tem, da je dva dni neopravičeno izostal z dela. Vrtačnik svojega izostanka predhodno ni napovedal, prav tako ga tudi ni sam opravičil, ampak je le naročil sodelavcu, naj ga opraviči. Toda mojster o vzroku izostanka ni ničesar vedel. Glede na določila splošnih aktov in še posebej sklep delavskega sveta TOZD SLOGA, da je treba vsak izostanek vnaprej opravičiti, česar pa se Vrtačnik ni držal, je senat ugotovil, da je delavec odgovoren za težjo kršitev delovne obveznosti in mu je zato izrekel ukrep

JAVNI OPOMIN

ROS Alojz iz PE 3 je težje kršil delovno obveznost, ker je bil na delu vinjen in je sodeloval v pretepu s sodelavcem Letnar Bogdanom. Pravilnik o disciplinski in materialni odgovornosti delavca prepoveduje tako vinjenost na delu kot tudi povzročanje nereda ali pretepa ter sodelovanje v pretepu. Ros pa je bil vinjen in je sodeloval v pretepu. Zato mu je senat ob upoštevanju obtežilne okoliščine, da mu je disciplinska komisija že izrekla ukrep opomin, sklenil izreči ukrep

JAVNI OPOMIN

KUBEC Jovo iz PE 7 je težje kršil delovno obveznost, ker je med delovnim časom užival alkohol in bil zaradi tega toliko vinjen, da mu mojster ni dovolil več opravljati dela. Senat je ugotovil, da se je Kubec že večkrat opil med delovnim časom in da je s takim ravnanjem hotel izsiliti premostitev na drugo delo. Tako vedenje oz. odnos do dela vsekakor ni primerno njegovi mladosti, kar je senat štel kot otežilno okolnost in mu je zato izrekel ukrep

JAVNI OPOMIN

Manjka nam strojnikov energetskih in kotlovnih naprav

Že več let nam v Stolu primanjkuje delavcev, ki bi delali v strojnici in upravljali parne kotle. Mladi kovinarji in elektricarji za ta dela ne kažejo zanimanja. Za usposobitev bi si morali pridobiti dodatno kvalifikacijo. Še popolnejše bi se morali za naše delo usposobiti drugi naši delavci. Delo z vodno in parno turbino je zahtevno, prav tako zahteva popolno znanje delo s parnimi kotli. Vsako neznanje in malomarnost se krepko maščujeta in lahko povzročita težko nesrečo in veliko materialno škodo. Delavci so izpostavljeni velikim temperaturam, nečistemu delu in opravljanju dela v dveh ali treh izmenah.

Za primer si oglejmo, kaj opravlja strojnik v strojnici: Upravlja in nadzoruje delo parne turbine z generatorjem, ki proizvaja električno energijo. Povedati je potrebno, da je 70 % električne energije proizvedemo doma. Nadalje upravlja strojnik vodno turbino, tri kompresorje in stikališče. Opravljati mora čiščenje vodnega kanala, poleg tega pa še čistiti obratovalni oddelek. V strojnici delata trenutno dva kvalificirana strojnika, dva bi pa še nujno rabili. Pomagamo si tako, da del dela opravlja mojster, vendar je z delom preobremenjen in tako dolgo ne more iti. Vsak delavec ima pravico do dopusta. Tu ga ne morejo imeti. Izostankov z dela je še več vrst. Kaj naj napravimo v teh primerih?

Poleg strojnice je potrebno kuriti dva parna kotla v tozdu 1. Veliki obratuje v treh izmenah. Kurimo ga z lesnimi odpadki in mazutom. Za manjšega vedno prihranimo lesne odpadke. Pri parnih kotlih nujno potrebujemo še štiri kurjače in tri pomočnike, da bi lahko normalno obratovali. Poleg upravljanja parnih kotlov je potrebno upravljati nadzor ogrevanja v upravni zgradbi, grelnih postaj v stolarni in mizarni in kondenznih postaj.

Tovarna ima parni kotel tudi v tozdu 2, ki dela v dveh izmenah, kmalu pa bo moral v treh.

V zadnjem času otežuje stanje še bolniška. Ni si težko predstavljati nezadovoljstvo naših delavcev. Prostega dne ne morejo imeti niti med kolektivnim dopustom. Tedaj imamo nujne obdobje inšpekcijske preglede in čiščenja.

Proizvodni delavci so že marsikdaj pomislili, da je delo strojnikov in kurjačev lahko. Oporekajo jim, da ti niso toliko zaposleni kot oni. Posebno jih zbodejo v oči kurjači pri kotlih na tekoča goriva. Resnica pa je drugačna. Kurjač si mora nenehno prizadevati, da kurjenje poteka brez zastojev in vedno vzpostavljati pogoje da do teh ne bo prišlo. Kadar parni kotel ugasne, preneha z delom veliko oddelkov.

Pred osmimi leti je bil kurjač bolj nagrajevan kot kak referent v tovarni. Danes pa ni. Da je strojniško in kurjaško delo slabo plačano dokazujejo mladi ljudje, ki se za to nočejo usposabljanje. Precej strojnikov in kurjačev nam je že odšlo.

Pojavlja se resen problem, kako v bodoče. Že trenutno stanje je izredno

težko. Naloga kolektiva je, da bo strojniško in kurjaško delo ustrezno nagrajeno in tudi moralno ovrednoteno.

Zagotoviti si moramo ustrezno število ljudi, ki bodo v normanlih delovnih razmerah opravljali zaupane naloge. Ena izmed pomembnih nalog je tudi, da v bližnji prihodnosti obnovimo in dopolnimo proizvodne naprave, ki so premajhnih kapacitet in z vsakim letom bolj zastarele.

Problemov je veliko. Ne smemo si dovoliti, da bi opisana dela cenili šele tedaj, ko nam strojnica in kotlovnica ne bosta redno obratovali. Strojnikom in kurjačem ne smemo dovoljevati, da nam odhajajo v druge delovne organizacije, kjer jim že nudijo boljše delovne pogoje in tudi boljše osebne dohodke.

Pri zadnjem inšpekcijskem pregledu kotlovnih naprav nam je glavni inšpektor parnih kotlov SRS zatrdil, da morajo biti prav vsi strojnikji in kurjači ustrezno kvalificirani. Če bo ugotovil nasprotno, bo izdal odločbo za ustavitev obratovanja.

V zadnjih treh letih se na vse interne in druge razpise za strojnikje in kurjače ni prijavil noben kandidat, zato bomo v sodelovanju z inšpektoratom parnih kotlov organizirali tečaj za upravljanje energetskih naprav. Tečaj bo skrčen. Prijavljeni kandidati bodo dobili potrdilo za upravljanje postrojenj samo v naši delovni organizaciji.

Pavle Šuštar

KADROVSKE SPREMEMBE ZA MESEC MAJ 1980

Delovno razmerje so sklenili:

V tozdu PLOSKOVNO POHIŠTVO:

HANČIČ Bojana, NK delavka

V tozdu PROIZVODNJA PLOSKOVNO IN KOSOVNO POHIŠTVO

ZALOKAR Franc, NK delavec

V tozdu PRODAJA

ILIČ Tomislav, gradbeni tehnik —
Interier Sarajevo

V DSSS

KRANJEC Stanislav, dipl. pravnik
— pripravnik

DELOVNO RAZMERJE SO PRENEHALI:

V tozdu SEDEŽNO POHIŠTVO

SLAPNIK Janez, KV krojač —
PE 4
MADŽOV Dose, NK delavec — PE 4
STANIČ Slavko, NK delavec —
PE 7
SEM Marta, NK delavka — PE 7
ROKAVEC Mirko, NK delavec —
PE 8

V tozdu PLOSKOVNO POHIŠTVO

MAURIČ Slavka, NK delavka
ZORKO Branko, NK delavec

GORJUP Miroslav, KV mizar
ŽEROVNIK Zdenka, PK politirka —
upokojena
VIDOVIČ Anton, NK delavec

V tozdu KOVINSKO IN TAPECIRANO POHIŠTVO

PUŠKAR Hamdija, NK delavec —
PE 3

V tozdu PRODAJA

LAP Gabrijela — prod. ref.

KADROVSKE SPREMEMBE ZA MESEC JUNIJ 1980

Delovno razmerje so sklenili:

V tozdu SEDEŽNO POHIŠTVO

KLEMENC Jože, KV poh. mizar —
PE 8
ŠUŠTAR Marko, KV poh. mizar —
PE 8

V tozdu KOVINSKO IN TAPECIRANO POHIŠTVO

DIMEC Drago, KV vozni ličar —
PE MOTNIK
DIMEC Katica, KV izdelov. usnjene
galanterije — PE MOTNIK

V tozdu TEHNIČNE STORITVE

ZUPAN Rajko, KV kovinostrugar
ZARNIK Peter, KV strojni ključ.
ŠKRJANEC Tomaž, KV strojni
ključavničar

V DSSS

ŠTROS Miran, lesnoindustrijski
tehnik, iz JLA

Delovno razmerje so prenehali:

V tozdu SEDEŽNO POHIŠTVO

ŠABOTIČ Nazif, NK delavec —
PE 8
MOČNIK Jožko, KV mizar —
PE 8

V tozdu KOVINSKO IN TAPECIRANO POHIŠTVO

MOŠNIK Jože, KV zidar —
PE-3

V tozdu TEHNIČNE STORITVE

JANEŽIČ Rudolf, KV strojni
ključavničar
ANŽIN Branko, KV avtoklepar
ISKRA Marjan, KV strojni
ključavničar

V tozdu PRODAJA

SLAPNIK Marija — gimnazijski
maturant

USPEŠNO SO KONČALI UČNO DOBO

— ZA MIZARJA:
ŠUŠTAR Marko
BALANTIČ Andrej
ŠTUPAR Boris
VRANKAR Peter

— ZA KLJUČAVNIČARJA:
ZARNIK Peter
ŠKRJANEC Tomaž
BURNIK Tomaž

— ZA KOVINOSTRUGARJA:
ZUPAN Rajko

Kadrovski oddelek

Ali je gradnja novega zdravstvenega doma v Kamniku nujna?

Ko so Kamničani pred mnogimi leti pričeli z gradnjo zadržnega doma, prav gotovo niso razmišljali o možnosti, da grade pravzaprav novi zdravstveni dom. Nujna je prisilila občane, da so začeto gradnjo preusmerili in tako je Kamnik leta 1964 dobil novi zdravstveni dom.

Velika zgradba je nudila veliko, za tisti čas celo preveč nefunkcionalnih prostorov. Že petnajst let pozneje pa se je kamniško zdravstvo znašlo v nerešljivi prostorski stiski, ki je ni moč rešiti z nobenimi notranjimi prerazporeditvami ali adaptacijami.

Prostorska stiska je vzrok, da se kamniška zdravstvena služba ne more razvijati tako, kot to predvidevajo republiški, regionalni in občinski srednje in dolgoročni programi.

Pomanjkanje ordinacij in drugih prostorov hromi zaposlovanje. Premajhno število zdravstvenega osebja pomeni daljši čakalni čas, veliko upravičene nejevolje in jeze ter ogromno nepotrebno izgubljenega časa. Ko Kamničani in okoličani ure in ure posedajo po zdravstvenih čakalnicah in več mesecev čakajo na sprejem pri zobozdravniku ter po nepotrebem izgubljajo dragoceni čas, naj razmišljajo o dejstvu, da novi zdravstveni dom potrebujejo predvsem sami in ne samo zdravstveni delavci.

Zdravstveni delavci kamniškega zdravstvenega doma so v svojih razvojnih programih načrtovali nove kadre in nove dejavnosti, zavedajoč se, da vse to ne bo mogoče izpolniti brez predhodne ureditve novih ordinacijskih prostorov. Do leta 1985 naj bi se število zdravnikov od sedanjih 18 povečalo na 26 in zobozdravnikov od 11 na 17. Program razvoja je načrtovan na predvideni rasti prebivalcev. Kamnik naj bi leta 1985 imel že 28.000 in leta 2000 okoli 35.000 prebivalcev.

Po mnenju strokovnjakov adaptacija sedanjega zdravstvenega doma z dograditvijo novega trakta ne bi dala zadovoljive rešitve. Stare, nenamensko zidane stavbe, ni mogoče funkcionalno adaptirati. Poleg vsega pa bi prezidava po oceni stala skoraj toliko kot novogradnja.

Novogradnja naj bi rešila sedanje nevdržno stanje in omogočila ustrezno širjenje osnovnega zdravstvenega varstva za potrebe kamniških občanov. Novi zdravstveni dom v izmeri od 5500 do 6000 kv. metrov se morda zdi predimenzioniran, vendar, če upoštevamo, da bi že sedaj nujno potrebovali okoli 3500 kv. metrov prostorov, kar je za 1000 kv. metrov več, kot imamo sedaj. Pri tem ne smemo pozabiti na planirani razvoj zdravstvene službe in načrtovani prirast prebivalstva ter na več-

jo zahtevnost uporabnikov zdravstvenih storitev po čim bolj kompleksnih in modernih obdelavah.

Upoštevajoč vsa ta dejstva se moramo sprijazniti z načrtovano dimenzijo, ki bo komaj zadostovala do leta 2000.

Načrtovanje za vsaj dvajset let naprej je nujno in edino gospodarno. Po podatkih statističnega zavoda SRS je v letu 1978 v Sloveniji prišlo na enega zdravnika 1462, na enega zobozdravnika pa 21778 pacientov. V Kamniku pa ima vsak zdravnik v povprečju 2555 in zobozdravnik 2346 pacientov.

Ob predvidenem razvoju zdravstvene službe naj bi v SRS leta 1985 na enega zdravnika prišlo 1100 in na enega zobozdravnika 1688 pacientov. Če bi kamniško zdravstvo želeli postaviti na isto raven, bi morali imeti v letu 1985 26 zdravnikov in 17 zobozdravnikov, v letu 2000 pa naj bi se to število povečalo na 32 zdravnikov in na 21 zobozdravnikov, upoštevajoč enake normative kot leta 1985.

Za namestitve potrebnega kadra bi torej potrebovali najmanj 27 ordinacij ter seveda vse dodatne prostore. Seveda je omenjeni razvoj možno načrtovati le ob ustreznih prostorskih rešitvah.

Srednjeročni in dolgoročni program razvoja zdravstvene službe v Sloveniji upošteva določila zakona o zdravstvenem varstvu občanov, ki predvidevajo približevanje zdravstvene službe uporabniku. Zdravstvene postaje na terenu naj bi približale zdravstveno varstvo občanu in omogočile dispanzerski način dela tudi v splošni službi. Vendar pa vsaki zdravstveni postaji ni moč zagotoviti drage laboratorijske in druge opreme, ker bi to bilo neracionalno in bi po nepotrebem podražilo zdravstveno službo in zmanjševalo njeno strokovnost.

Zato se v Kamniku poleg zdravstvenih postaj načrtuje centralno locirani zdravstveni dom z dobro razvitimi servisnimi in specialističnimi službami, kar naj bi omogočilo boljše, hitrejše, strokovnejše in bolj humano zdravstveno službo.

Povzetek

S predloženo obrazložitvijo smo hoteli prikazati osnovno problematiko, ali je gradnja zdravstvenega doma v Kamniku potrebna. Tudi v zvezi s pripombami in stališči, ki so bila izrečena na zboru delegatov, zboru združenega dela in SIS ter članov IO OO sindikata DO in tozdov in članov ZSMS DO Stol pri razpravi o programih SIS za srednje in dolgoročno obdobje.

Vodja delegacije TOZD I
SIS za zdravstvo
Franc Lužovec

* * *

Oj, dopust, ti čas presneti...

»Bi lahko dobil Franceljna?«

»Ne, je na dopustu!«

»Potem pa Toneta!«

»Ga ni, je tudi na dopustu. Drugi teden pride.«

»Tokrat bom pa jaz na dopustu!«

Zdravstveni dom v Kamniku je vsem dobro poznan. Tja hodimo z otroki, tam se zdravimo sami. Z naglim naraščanjem prebivalstva postajajo tudi stene zdravstvenega doma pretesne in s tem naraščanje negodovanja pacientov in zdravniškega osebja. Rezultati tega so dolge čakalne vrste in pomanjkanje časa za bolnike, ki bi jim morali posvetiti večjo skrb.

Vedno večje število Kamničanov potrebuje večje in sodobnejše zgradbe skupnega pomena. Za te je potrebno veliko sredstev. Zaslužili jih bomo samo na en način: z boljšim in vestnejšim delom. Ne z obljubami (teh je bilo v preteklih letih veliko preveč), ne z mislijo, da bodo vse napravili drugi, sami pa bomo stali ob strani, temveč s prepričanjem v skupne interese, katerih del so tudi sodobnejši prostori za zdravstvene storitve v naši občini.

Naša delovna disciplina v očeh disciplinske komisije

Vsi skupaj si moramo prizadevati, da bomo na področju discipline dosegli boljše rezultate. Zavedati se moramo, da je disciplina pomemben element, ki vpliva na produktivnost dela, zlasti še v zaostrenih pogojih gospodarjenja in v prizadevanjih za stabilizacijo gospodarstva.

Disciplinska komisija šteje 17 delegatov, ki so delegatsko izvoljeni po tozdih in skupnih službah. Sestav disciplinske komisije je v skladu z zakonom o združenem delu, ki dovoljuje skupno disciplinsko komisijo za celo delovno organizacijo. Komisija dela v senatih po 5 članov, od katerih je vedno po en zunanji.

Senat imenuje predsednik disciplinske komisije tako, da je senat vedno sestavljen po kršiteljih, kar pomeni, da je vedno iz tistega tozda, od koder je kršitelj, tudi član senata.

Na obravnave vabi predsednik senata tudi predstavnik sindikata, ki se običajno, razen iz TOZD-1 in TOZD-2, obravnave ne udeležujejo, kar kaže na to, da se sindikat ne zaveda dovolj svoje vloge, ki jo ima v disciplinskem postopku in ki mu jo daje zakon o združenem delu. Sindikat mora skrbeti za delavčeve interese, ki jih uveljavlja na ta način, da pomaga na obravnavi iskati materialno resnico.

Senat disciplinske komisije je v letu 1979 obravnaval in končal skupaj 60 zadev, in sicer iz:

TOZD-1	10 zadev
TOZD-2	9 zadev
TOZD-3	25 zadev
TOZD-4	3 zadeve
TOZD-5	9 zadev
TOZD-8	2 zadeve
TOZD-9	0 zadev
DSSS	2 zadeve

Ukrepi, ki so bili izrečeni za posamezne kršitve delovnih obveznosti, so:

opomin	22 primerov
javni opomin	14 primerov
razporeditve na drugo delo	
— pogojno	4 primeri
— nepogojno	3 primeri
prenehanje delovnega razmerja	
— pogojno	5 primerov
— nepogojno	1 primer

V enajstih primerih je bil delavec v postopku oproščen odgovornosti.

Najbolj pogostne kršitve, ki se pojavljajo, so:

neopravičen izostanek z dela (38%), uživanje alkohola in vinjenost med delom (18%), netovariško obnašanje in pretepanje na delu (15%), predčasen odhod z dela (10%), samovoljno zapuščanje dela pred koncem dela (5%) in druge manj pogostne kršitve (1,6—3%) kot npr.: tatvina ali poskus tatvine, zavrnitev delovne naloge, malomarno opravljanje delovnih nalog, predčasen odhod z dela brez dovolilnice, dajanje takih podatkov o normi, delu in podobno, ki bi delavcu lahko prinesli določeno neopravičeno korist, če ne bi bil odkrit

in kajenje na mestih, kjer je to prepovedano.

Zaradi kršitev delovnih obveznosti je prišlo do večje škode samo v enem primeru, ko je škoda nastala zaradi malomarnega opravljanja dela. V tem primeru je o škodi in povrnitvi škode odločal izvršilni odbor tozda.

V 7 disciplinskih zadevah pa je šlo za pavšalno odškodnino. Pavšalna odškodnina je bila uvedena z novim Pravilnikom o disciplinski in materialni odgovornosti delavca. Pričakovati je, da bo ta pravni institut pozitivno vplival na zmanjšanje števila tistih kršitev, ki se najpogosteje pojavljajo. Ob pogojih, ki so predpisani s pravilnikom, se pavšalna odškodnina plača le v primeru neopravičenega izostanka z dela, predčasnim odhodom z dela, zamujanja na delo in še v drugih primerih. V omenjenih 7 primerih pavšalne odškodnine je šlo predvsem za neopravičen izostanek z dela in predčasen odhod z dela.

Disciplinska komisija ni pristojna sprejemati ukrepov delovne discipline in spremembo pojavov, ki pogojujejo disciplinski postopek oz. kršitve. Za to sta pristojna DS tozda in sindikalna organizacija, pri čemer sindikalna organizacija predlaga določene organizacijske in druge ukrepe, delavski svet pa o tem sprejme sklep.

Ida Kočar

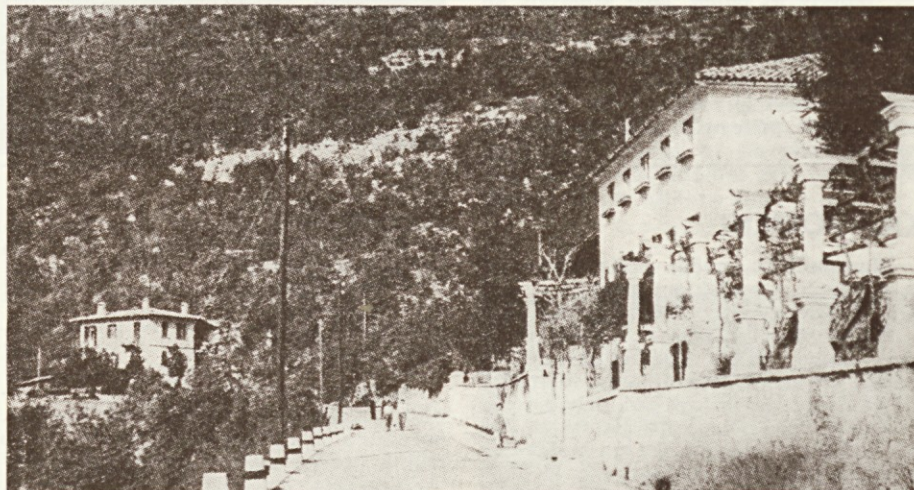

»Ti pa ne greš nobeno leto na morje?«

»Saj me vendar vidiš, da doma celo leto plavam!«

Prva in druga skupina stolovcev se je v Vrsarju srečala v ne preveč zavidljivem vremenu. Oblečeni smo bili v jopice in od strehe je curljalo. Pa vendar: Prvi smo imeli vsaj vsak drug dan sonce, drugi pa so upali še na boljše.

Danes se nam zdi povsem normalno, da vsako leto odidemo na morje in se tam nasončimo in nakopamo. Naši otroci bi bili močno začudeni, če kako leto ne bi videli modrega Jadrana. Pred tridesetimi leti pa niti pol Stolovcev našega morja še videlo ni in jih je komaj dvajset ali trideset odšlo tja na letovanje.

Gotovo ste se močno začudili ob tej ugotovitvi. Tudi mi smo se. Do nje pa smo prišli na pobudo Lojzeta Škrjanca, ki je že večkrat predlagal, da smo pripravili kak majhen utrinek s področja letovanja za naš časopis. Ob tej priložnosti smo poprosili za potrditev informacije še Sonjo Vidmar in Mavrica Kotnika v kadrovskem oddelku. Ljudje, ki so v Stolu že več desetletij, se spominjo marsikaj zanimivega in za današnje pojmovanje težko razumljivega.

Stolovci so prvič organizirano letovali ob morju v Medveji pri Lovranu. Zgradba je nosila ime Dom oddiha lesne industrije LRS in je pod svojo streho sprejemala delavce skoraj iz vseh lesnih tovarn v naši ožji domovini. Naš Lojze Škrjanec je bil tam oskrbnik in se tistih časov še dobro spominja. Rekel je, da tedaj še zdaleč ni bilo ob morju tako urejeno za prijetno počutje delavcev kot danes, vendar je bilo veselje in navdušenje nepopisno. Kmalu po letu 1950 so začeli Stolovci vse številneje odhajati na morje tudi v druge kraje. Delovna organizacija je v te namene vlagala znatna sredstva, saj je vedno skrbela za dober počitek in sprostitvev po delu. Ta pa je zelo učinkovit ob morju, kjer je način življenja močno spremenjen.

Vabimo vse sodelavce!

V začetku maja so slovenski sindikati pričeli z akcijo »Tisoč delavcev — sodelavcev«, ki bo trajala do konca leta z namenom, da v organizacijah združenega dela in drugih organiziranih skupnostih pritegne k obveščanju nove sodelavce. Z akcijo naj bi močneje uveljavili delavca-samoupravljalca kot enakopravnega in odgovornega nosilca obveščanja. Z družbeno pomočjo bi uveljavili nove dopisnike. Ti bi s problemi iz svojih sredin in z vprašanji na posredovane informacije vestno, stvarno in odgovorno posegali v izboljšanje na tem področju.

Slovenski sindikati težijo za tem, da bi bil vsak delavec poleg svojega dela soustvarjalec novih družbenih odnosov. Potrebno je dvigniti tudi splošno, jezikovno in kulturno raven delavca. S pisanjem bo posegel v družbeno dogajanje in tudi sam sooblikoval okolje in širši družbeni prostor. Informacije naj bodo kratke, razumljive in očistične nepotrebni, že večkrat uporabljenih fraz in besedičenj, ki nam vsem neprijetno zvane v ustih, vendar od njih, razen popisane papirja, kaj dosti ni bilo.

Z akcijo je potrebno doseči, da bi delavci več pisali in javno utemljevali stališča in mnenja o ožjih in širših delovnih in družbenih problemih.

V našem Glasilu smo v aprilski številki objavili dobro viden sestavek z naslovom Kje ste, novi sodelavci. K sodelovanju smo povabili vse stolovce, več nas je kot tisoč petsto. V prejšnjih letih smo velikokrat napisali, da pri sestavi našega glasila sodeluje precejšen odstotek naših delavcev (ni večji od 5). Vsi drugi pa so doslej stali ob strani.

Trdno smo prepričani, da bomo z novo akcijo pritegnili k pisanju števil-

ne delavce v proizvodnih oddelkih in pisarnah, ki bi radi marsikaj vprašali in javno izrazili mnenje o tem, koliko so bili zastavljeni načrti pri delu, v družbenih organizacijah in številnih drugih dejavnostih uresničeni.

Naši delavci imajo dovolj vprašanj, vendar jih drže zase ali morda v najožjem krogu. Z njihovo rešitvijo bi se na mnogih mestih pojavil napredek. Ljudi zanimajo organizacijske, kadrovske, družbene in tehnološke zadeve in medsebojni odnosi, vendar z vprašanji doslej niso prišli na plan.

Povsem odvečen je strah, kaj bodo drugi rekli! Izhajati moramo s stališča, da probleme jemljemo take kot so. Realno, dobronamerno in v želji, da stanje izboljšamo.

Preprost delavec se boji, da ne bo znal prav in dobro napisati. Naloga uredniškega odbora je, da vsakemu pomaga z nasvetom, mu sestavek jezikovno popravi ali pa mu predlagano tudi napiše. Vsakemu stolovcu bo v ponos, ko bo uzrl svoje ime na straneh glasila, še bolj zadovoljen pa bo, ko se bo njegovo vprašanje obravnavalo in rešilo. Tako bo poleg svojega dela največ prispeval k razvoju delovne organizacije.

Zatorej, pero v roke. Tudi če napišete nekaj stavkov, bo za prvič dovolj. Kot smo še omenili, pišete lahko o vsem, kar se tiče skupnih interesov in boljšega dela. Vaše prispevke bomo vsak mesec pričakovali, vam svetovali in pomagali. Dokazimo, da je med nami dovolj ljudi, ki jim ni vseeno, kakšen je naš delavnik in kakšen bo naš jutri. Izboljšali ju bomo tudi s koristnimi predlogi in njihovo uresničitvijo.

Uredništvo

KAJ POMENI...

Manufaktura, način proizvodnje, ki se je razvil v preteklem stoletju v Angliji pri proizvodnji tekstila.

Monotonija, enoličnost; — pri delu, enostranska, stalna obremenitev delavca ali telesnega dela delavca. Monotonija nastopi največkrat pri delu na tekočem traku, ko je treba opravljati določene vedno enake gibe za neko delovno operacijo, ki je časovno kratkotrajna. To dejstvo je privedlo strokovnjake za organizacijo dela do organizacijskih rešitev, ki upoštevajo širši delokrog dela (razširitev dela), obogatitev dela z npr.: netehnološkimi operacijami — kontrolo in kroženjem delavca na različnih operacijah.

Norma, pravilo, vodilo, določilo; delovna norma, normativ dela, količina in čas dela, v katerem je potrebno izvesti neko nalogo; vrste norm:

- količinska
- časovna
- individualna
- skupinska
- sintetična
- tehnična
- standardna

Normalni učinek, normalna storilnost, učinek, ki ga usposobljen, izurjen, normalno prizadeven izvajalec lahko trajno dosega brez kvarnih posledic.

Operacija (v smislu organizacije dela), organizacijska enota dela, ki jo eden ali več izvajalcev opravi navadno na enem stroju ali delovnem prostoru in je določena vnaprej z delitvijo tehnološkega postopka;

tehnološka operacija, ko obdelek tehnološko preoblikujemo npr.: skobljanje; netehnološki je npr.: prekladanje, nakladanje, kontrola.

Srečo Smole

UPOKOJENCI

Delovna organizacija Stol tudi letos organizira srečanje naših upokoencev, ki bo predvidoma 5. septembra na vrtu Restavracije. Srečanje je že postalo tradicionalno in želimo, da se ga udeležijo vsi naši upokoenci.

Želimo, da bi se tudi letos sešli v prijetnem vzdušju!

Sindikata

2. COOPERJEV TEST V KAMNIKU

Ko sem pregledal seznam udeležencev, ki so svoje funkcionalne sposobnosti merili s COOPERJEVIM TESTOM, nisem našel nobenega stolovca in to mi je dalo spodbudo, da napišem nekaj besed o testu.

Plakati po Kamniku so opozarjali in vabili občane, da lahko svoje funkcionalne sposobnosti izmerijo v soboto, 24. 5. 1980, na stadionu Prijateljstva. Organizacijo testa je prevzel Rokometni klub Kamnik. Udeležba je bila zelo slaba, kar je verjetno posledica slabega informiranja širše okolice in tudi zaradi slabega vremena.

KENNETH COOPER je strokovnjak, ki raziskuje popularne aktivnosti. Raziskal je, kolikšno količino kisika porabimo pri raznih aktivnostih. Aktivnosti je tudi kategoriziral. S tem je dobil točkovni sistem, na osnovi katerega je izdelal program uvajanja in vzdrževanja kondicije. Test je preprost, saj se izmeri pot, ki jo je udeleženec opravil v 12 minutah.

Tudi člani rokometnega kluba so test modificirali, tako da ni bilo potrebno za vsakega udeleženca meriti opravljene poti, ampak so stvar poenostavili in so merili čas. Vsak udeleženec je moral opraviti pot, dolgo 2400 m, izmerili so mu čas in po tabeli ugotovili njegovo telesno pripravljenost.

Organizacija je bila dobra, samo udeležencev, ki bi hoteli preizkusiti svoje funkcionalne sposobnosti, je manjkalo. Vsi udeleženci, bilo jih je nekaj deset, so zadovoljivo opravili test in pokazali, da so kar dobro kondicijsko pripravljene.

Skromna udeležba ni jemala upanja ekipi, ki je vestno čakala nove rekreativce, željene preizkusa.

Dan se je nagibal v drugo polovico in rekreativcev, ki bi želeli preizkus, je bilo vedno manj.

Ekipa, ki je organizirala drugi Cooperjev test, se je trudila in naredila vse, da bi občani lahko preizkusili svoje telesne sposobnosti. Kljub vloženim naporom in vztrajnemu pričakovanju je bilo udeležencev zelo malo. Sprašujemo se, zakaj je tako malo ljubiteljev teka med nami?

Tek in hoja sta osnovna elementa vseh rekreacijskih aktivnosti in pozitivno vplivata na zdravje. S tekom in hojo v naravi si krepimo srčno-žilni dihalni sistem, pozitivno vpliva na uravnavanje krvnega pritiska in nasplošno zboljšuje naše počutje. Da bi to dosegli, je potrebno, da vsaj dvakrat tedensko aktivno sodelujemo v organizirani rekreativski vadbi ali pa se sami individualno ukvarjamo z eno od oblik rekreacije, kot so hoja, tek, kolesarjenje in podobno. Seveda pa naj bo ta aktivnost redna.

Za vse tiste, ki se aktivno ukvarjajo z rekreacijo, je Cooperjev test pokazatelj, koliko so pridobili na sposobnostih, obenem pa tudi potrdimo, program, če je dovolj intenziven. Želimo, da se na tretjem testu v jeseni srečamo v veliko večjem številu!

Jože Zupin

Kako pa naši mladinci?

Mladi, zbrani na programsko-volilni konferenci, 2. maja 1980, z namenom, da razrešimo staro in izvolimo novo vodstvo OO ZSMS Stola smo najprej počastili spomin na našega dragega tovariša Tita. Nekaj misli o tem je podal tov. Franc Pestotnik, ki je bil izvoljen za delovnega predsednika konference.

Povedal je: »Umril je človek, ki smo ga imeli najrajši in o katerem je mogoče reči, da je prvi državnik v zgodovini, ki ga je obkrožalo toliko resnične ljudske ljubezni kot doslej še nobenega. A ta ljubezen ni bila do kulta osebnosti, ampak izraz resnične sreče, povezane s Titovim imenom, delovanjem, zgodovinskim preoblikovanjem našega življenja in sveta. Tito je simbol in sinonim tega obdobja, vseh naših zmag in našega odpora — simbol revolucionarnosti, moči in hladnokrvnosti v težavah, celo v na videz brezizhodnih položajih, simbol neomahljivosti in zbranosti pred pritiski, naj so bili še tako nevarni in naj so prihajali od kogarkoli, simbol humanosti, modrosti in treznosti v zmagah, simbol naše države. In ne samo naše države in naših narodov. Njegovo ime se je preneslo tudi čez meje Jugoslavije na vse kontinente sveta, povsod tja, kjer se je bil in se bije boj za človeško dostojanstvo, za nacionalni družbeni, človeški obstoj.«

Še naprej bomo ohranjali Titovo mišljenje in sledili njegovim besedam, saj kot je nekoč dejal: »Zdaj imamo v svetu mnogo prijateljev. Prizadevali si bomo, da teh prijateljev ne bomo izgubili, da se ohranita mir in mirno sodelovanje. Sodelovali bomo z vsakim, ki pošteno gleda na nas. Smo na strani tistih, ki so zoper nove vojne. Smo na strani naprednega človeštva in povem vam, da nobena sila ne more zlomiti duha naših narodov, če bo še naprej takšen, kakršen je zdaj — prepričan pa sem, da bo ta duh še močnejši! Prepričan sem, da bo naša mladina prav tako kot doslej tudi v prihodnje storila vse, kar je v njeni moči, da bodo naši narodi čimprej uresničili ideal — zmago socializma v naši državi.«

Z enominutnim molkom smo počastili spomin na našega dragega tovariša Tita ter nato nadaljevali z dnevnim redom.

Tov. Chiappolini — dosedanji predsednik ZSMS je podal poročilo o delu OO ZSMS Stol za preteklo obdobje. Iz njegovega poročila smo razbrali, da smo se morali mladi v združenem delu po sklepih 9. kongresa ustrezno reorganizirati. V delovni organizaciji Stol je prvotno obstajal samo mladinski aktiv, ki je vključeval okoli 400 mladih. Da je bil obstoječ način organiziranja dokaj neučinkovit, nam je docela jasno. Zato smo se v skladu z reorganizacijo delovne organizacije po tozdih reorganizirali tudi mi. Iz tega sledi, da smo organizirali osnovne organizacije ZSMS v TOZD-1, 2, 5, in DSODSP. V TOZD-4 8, 9 in 3 pa nam kljub prizadevanjem še ni uspelo ustanoviti OO. Za mladinske delovne akcije smo evidentirali mlade, sodelovali smo pri oblikovanju

kriterijev in meril za izbor štipendistov iz Titovega sklada. Pomembno vlogo je OO ZSMS odigrala pri evidentiranju mladih v samoupravne organe v delovni organizaciji.

Sodelovali smo z vojaki vojašnice Stane Žagar v Kranju ter z drugimi osnovnimi organizacijami zunaj naše občine. Sodelovali smo na tekmovanjih za pokal OK ZSMS Kamnik. Zavzemali smo se za dosledno izvajanje načel nagrajevanja po delu, dohodkovnih odnosov itd.

Ob tem je treba povedati, da smo bili v občinskem merilu izbrani za najboljšo OO ZSMS.

Ob koncu je tov. Chiappolini navedel tudi nekaj slabosti, ki so spremljale delo OO ZSMS Stol. V vsaki OO se pojavijo slabosti, ki jih je potrebno rešiti na najbolj primeren način.

Citat iz pisma tov. Edvarda Kardeža, ki ga je naslovil na 10. kongres ZSMS pa se glasi:

»V vsakodnevem življenju in delu mladi preverjate svoja stališča, hotenja, ideje in akcije, ter prispevate k razvoju socialističnega samoupravljanja. Preverjate tudi svoje napake. Čeprav brez napak ni akcije, in samo tisti, ki nič ne dela, ne greši, vendar se je treba učiti na napakah, da se te ne bi ponavljale. Veseli me, da je prav mladina bila med tistimi, ki se z dejavnostjo nikoli niso hoteli pomiriti in zato poznali tudi hotenja po svobodi, po uresničitvi pravic človeka, delavca in občutek odgovornosti. Zato je uresničitev tako močno prisotna v vrstah naše mladine.«

S tem citatom naj zaključim poročilo o delu OO ZSMS Stol na obdobje, ki je za nami.

Po podanem poročilu blagajnika in poročilu nadzornega odbora smo izvolili 12-člansko predsedstvo, s tem da smo se odločili za kolektivno vodenje. Za blagajnika smo izvolili tov. Blanko

Djaniš, za sekretarja tov. Sreča Kralja in za predsedujočega v predsedstvu tov. Marto Orešnik.

Po imenovanju novega predsedstva se je tov. Orešnikova v svojem imenu in v imenu celotnega novoizvoljenega predsedstva zahvalila za izkazano zaupanje in povedala, da se bomo zavzemali, da bomo stopali po Titovi poti. Nadaljevali bomo z delom in si prizadevali, da bo naše delo temeljilo na čimbolj zdravih osnovah, saj bomo le tako lahko delali in dosegali uspehe, ki si jih vsi želimo.

Program dela, ki smo si ga zastavili, bo objavljen v eni prihodnjih števil Glasila.

Marta Orešnik

MLADOST ...

Kaj je lepše od mladosti, kaj je prijetnejše od sproščenega nasmeha in kaj seže bolj v srce, kot lepo zaigrana pesem! Kako kratek je lahko korak do zadovoljstva in sreče. Brez velikih materialnih dobrin. Brez jamstva, da bo krožnik in kozareček tudi jutri poln in bo postelja poslana z mehkim perjem.

Vse to je v tem trenutku nepomembno. Mnogo več je vredna mladost, prostost in ne nazadnje — ljubezen. Vendar ne tista telesna, ki traja tako kratek čas in že čez nekaj tednov postane zoprna in odveč. Ljubezen, ki potegne človeka s seboj v tisti smisel, ko postane življenje lepo, polno in vredno.

Kaj bi bila starost brez mladosti in kaj bi bila betežna leta brez misli na tiste sončne pomladi in poletja, ko se je v nas vžigala prva ljubezen. Če smo jo znali ohraniti in jo deliti s človekom ob sebi, z ljudmi, ki jih poznamo, tedaj bomo znali mladini privoščiti brezskrbne ure in njihovo srečo.

Razgovor o obveščanju

Drugega junija je bil v Stolu razgovor o obveščanju v delovnih organizacijah Unilesa. Udeležili so se ga predstavniki in uredniki delovnih organizacij iz Javorja, Krasopreme, Lesnine, Lika, Novolesa, Hoje, DS Unilesa in Stola. Prisostvovala sta tudi tov. Boštjan Pirc, predsednik odbora za obveščanje in politično propagando pri Zvezi sindikatov Slovenije in Vladimir Jerman, strokovni sodelavec tega odbora. Pogovora se niso udeležili predstavniki Melba, Marlesa in Iztoka.

V uvodni besedi sta se Boštjan Pirc in Vladimir Jerman zavzela, da bi bili viri in načini obveščanja v delovnih organizacijah ustrezni in učinkoviti. Zanimalo ju je, kolikšna je vloga glasila, kot enega izmed sredstev obveščanja in kako pogosto v posameznih delovnih organizacijah izhaja. Ugotovljeno je bilo, da je stanje zelo različno. Nekatere delovne organizacije izdajajo glasilo tudi do 18-krat letno, nekatere pa samo dva do tri krat. V razpravi je bilo ugotovljeno, da veliko glasil ne opravlja svoje vloge tudi zaradi neaktivnosti delavcev, pa naj bodo ti iz strokovnih služb ali neposredne proizvodnje. Premalo so dogovori in obljube, če se teh ne držimo.

Glasilo naj bo formirano na ravni delovne organizacije in naj bo tako pripravljeno, da bo delavcu zares koristilo. Poleg glasila naj redno delujejo tudi druge napisane informacije, kot so bilteni, informatorji in informacije, s katerimi se delavce obvešča z oglasnih desk. Prav tako pomembne so ustne informacije, ki so najučinkovitejše v delovnih skupinah, kjer vsakdo najlažje vpraša, kar bi želel vedeti in tudi pove svoje stališče.

Zelo pomemben je pravilen tok informacij, ki mora biti pravočasen in točen. V Stolu je eden izmed nosilcev ustne obveščeniosti izvršni odbor sindikalne konference, katerega člani so predsedniki sindikata tozdov, ki gradivo obravnavajo na svoji seji. Tu so prisotni člani sindikalnih skupin, ki informacije prenesejo v svojo sredino.

Pismene in ustne informacije se morajo med seboj ujemati in dopolnjevati.

Na pogovoru je bilo obrazloženo, kako poteka priprava informacij za Stolo glasilo. Ugotovljeno je bilo, da po napravljenem načrtu, ki ga vsak mesec izdela uredniški odbor, del delavcev vzame naloge za pripravo informacij resno, drugi pa ne. Vendar so to v glavnem informacije, ki niso odločilnega pomena. Stolov direktor je pojasnil, da so o zadolžitvi za pripravo informacij že večkrat govorili na poslovnem odboru in tudi dosegli nekatere uspehe.

Največji problem je še vedno, da se pri pisanju prispevkov za naše Glasilo premalo oglašajo neposredni proizvajalci iz tozdov. Iz vsakega tozda bi morali vsak mesec informirati o svojem delu, uspehih in problemih. Tudi za uredniški odbor je bilo ugotovljeno, da bi moral biti bolj aktiven in bi se morali njegovi člani sej redno udeleževati (pri načrtovanju gradiva za mesečno številko in pri pregledu informacij). Najbolj aktiven na področju informiranja je v Stolu sindikat in samoupravni organi na ravni delovne organizacije, tozdi pa morajo pomanjkljivosti odpraviti.

Obdelano je bilo tudi vprašanje, kako obveščati o dejavnosti Unilesa kot sestavljene organizacije. Ugotovljeno je bilo, da skupnega glasila ne potrebujemo, v glasilih posameznih delovnih organizacij pa bi skupne informacije težko objavljali zaradi nerednega izhajanja nekaterih glasil. Pomembnost združitve v Uniles pa moramo približati vsakemu delavcu in ga tudi obveščati o skupnih uspehih in interesih. Zato je bila imenovana skupina v sestavi predstavnikov Lesnine, Novolesa, Javorja in DS Unilesa, da pripravi predlog programa dajanja informacij sozda Uniles svojim članicam. Za izvedbo naloge sta odgovorna Koordinacijski odbor Unilesa in Poslovni odbor.

Na sestanku smo se tudi podrobno dogovorili o poteku akcije »Tisoč delavcev — sodelavcev«. Vsi si moramo biti na jasnem, kakšen je namen akcije, ki je pričela potekati prvega maja in traja do konca leta. O vsebini akcije je poročal Sindikalni poročevalec, Delavska enotnost in Informacije RS ZSS. Naloga sindikata vsake delovne organizacije je, da spodbudi čimveč novih dopisnikov. Ti bi izboljšali informiranje in se tako s svojimi močmi vključili v odstranitev vrzeli, ki je na tem področju občutna.

Za zaključek je moč ugotoviti, da je na področju informiranja v naši in drugih delovnih organizacijah kljub izboljšanim stanju še veliko nedodelanega. Vsak delavec bi se moral začeti zavedati, da je tudi informiranje sestavni del odločanja in s tem boljšega dela. Zato bi morali s koristnimi in dobro namernimi informacijami sodelovati vsi tisti, ki jim je to že službena dolžnost in vsi drugi, ki bi lahko k izboljšanju skupnega dela marsikaj prispevali, a stojijo ob strani. Tudi v Stolu je teh še vedno precej. Napačna bi bila misel, da bo prav vsak doprinesel veliko, vendar če bo vsak doprinesel vsaj malo, se bo stanje izboljševalo v korist vseh delavcev.

Ciril Sivec

STROKOVNA EKSURZIJA PO HRVATSKI

Društvo inženirjev in tehnikov lesarstva Ljubljana je organiziralo 2-dnevno ekskurzijo po Hrvatski. Kot gostje smo se te ekskurzije udeležili tudi štirje člani Stolovega DIT.

Najprej smo si ogledali tovarno pohištva Mundus — Florijan Bobič. Tovarna ima že skupaj 100-letno tradicijo, ustanovljena je bila leta 1892, na sedanji lokaciji pa obratuje od leta 1954. Sestavljajo jo 7 tozdov in skupne službe, zaposluje okrog 1650 delavcev. Proizvodni program sestavljajo žagan les, krivljeni stoli in kolonialno pohištvo, šolsko pohištvo in tapetniški izdelki. Ker imajo asortiman krivljenih stolov podoben, kot ga imamo mi, je nas, Stolove uslužbenke, tehnologija izdelave še posebno zanimala. Lahko bi rekel, da ni bistvenih razlik v primerjavi z našo, le da imajo sodobnejše sušilnice za krivljene polizdelke.

Za isto tovarniško ograjo pa smo si ogledali še zavod 8. MAJ, to je specializirana tovarna za izdelavo struženih polizdelkov. Zavod se imenuje zato, ker zaposluje v glavnem delovne invalide in psihične prizadete osebe. Takoj po ogledu tovarne 8. MAJ smo se odpeljali v Bjelovar, kjer smo imeli ogled tovarne Česma. Tovarno sestavljajo štirje tozdi in skupne službe. Ogledali smo si proizvodnjo izdelave žaganega lesa, izdelavo furnirja in proizvodnjo ivernih plošč. Del proizvedenih ivernih plošč površinski tudi oplemenitijo z laminati. Naj dodam, da je obrat za izdelavo iverk pričel obratovati šele pred kratkim.

Pot nas je nato vodila do Virovitice, kjer smo prenočili v hotelu Slavija. Naslednji dan pa smo se odpeljali do tovarne »Tvin« v Virovitici. Proizvodnjo imajo razdeljeno na štiri skupine, in sicer: finala, kopitarna, kovinska in vzdrževanje. Kot vemo, je ta tovarna drugi največji proizvajalec pisarniškega pohištva pri nas, se pravi, da smo lahko spoznali največjega stolovega konkurenta. Drugi pomeni artikel, ki ga izdelujejo, je lamelni parket, ki ga z razliko od drugih proizvajalcev tudi površinsko obdelajo. Poleg tega so nam razkazali še obrat kopitarne. Seveda smo z zanimanjem spremljali tehnologijo izdelave kopit, saj je bila za večino udeležencev ta proizvodnja skoraj nepoznana.

Iz Virovitice smo se odpeljali v Podravske Slatine, kjer smo imeli ogled enega od tozdov — dravno industrijskega kombinata Gaj. V tej tovarni smo videli žagalnico, kjer proizvajajo žagan les hrasta in bukve. Nekaj lesa predelajo sami v finalne proizvode, izdelujejo predvsem stole in nekaj kosovnega pohištva iz masivnega hrasta. Iz Podravske Slatine smo pot nadaljevali skozi širne gozdove hribovja Papuk, v smeri proti Novski. Vmes smo se ustavili še v kraju Vučin, kjer smo si ogledali še en Gajev obrat. Proizvodnja v tej tovarni je usmerjena predvsem v primarno obdelavo lesa. Ogledali smo si žagalnico za razrez bukovega in hrastovega lesa in obrat decimirne lesa. Poleg žagalnice in decimirnice so nam pokazali še obrat za proizvodnjo lesenih gradbenih konstrukcij.

Janez Burkeljca

Opremili smo kulturni dom na Koroškem

Celotna oprema novega kulturnega doma koroških Slovencev je bila zaupana naši tovarni

Rezultati našega dela krasijo slovenski kulturni dom na avstrijskem Koroškem.

Kulturni dom, ki leži v Sentprimozu v škočjanski občini, so koroški Slovenci postavili večinoma z lastnimi močmi in sredstvi. Postal bo kulturno žarišče vse Podjune, posebno pa priložnost za razmah dejavnosti izredno prizadevnega Slovenskega prosvetnega društva Danica, ki je večkrat že nastopilo tudi v tujini.

Novi kulturni dom pa ne pomeni samo pridobitev na kulturnem področju, ampak predstavlja močno politično manifestacijo. Na ta način se naši rojaki borijo za svoj obstoj in za svoje narodnostne pravice.

Svečanosti ob otvoritvi, ki je bila 26. maja, so se udeležili kot gostje tudi predstavniki naše tovarne med njimi glavni direktor tov. Vinko Gobec, direktor TOZD Sloga, tov. Alojz Kahne s svojo montersko ekipo ter direktor Interiera iz Ljubljane tov. Milan Razdevšek.

Ob tej priliki so navezali tudi priščne prijateljske stike z našimi rojaki in predstavniki kulturnega in političnega življenja koroških Slovencev.

Koroški Slovenci so izrazili priznanje naši tovarni za kvalitetno opremo in kvalitetno opravljeno montažo. Vrednost celotnega posla za našo tovarno znaša 1,8 mio din. Dom je resnično lep, opremljen moderno in funkcionalno. Stolu je bila zaupana vsa oprema (oprema dvorane s fotelji, vse stenške obloge, stropne obloge, vrata, oder, oprema garderob za nastopajoče, bifeja, itd.).

Pri delu pa seveda ni šlo brez težav, kajti rok dobave je bil kratek. Ves čas smo bili na trnih, ker smo vedeli, da mora biti do otvoritve doma vse nared in da mora biti dobava celotna, poleg tega nam je nekaj težav povzročil tudi transport opreme čez mejo. Vendar se je do roka otvoritve doma vse srečno izteklo.

Naše nadaljnje sodelovanje bo izraženo tudi preko kulturnega delovanja, saj je kulturno prosvetno društvo Danica pripravljeno obiskati našo tovarno in nam izvesti kulturni program. Taka medsebojna izmenjava bi morala obojestransko poglobiti prijateljske vezi. Tudi delavci Stola smo veseli in zadovoljni, da smo naše izdelke tako uspešno uveljavili pri naših slovenskih rojakih.

Sonja Zorn

ATOMSKE TOPLICE — LETOS PRVIČ

Naši delavci se že veliko let zdravijo tudi v naravnih zdraviliščih. Omenimo naj Čateške toplice, kjer imamo postavljeno svojo počitniško prikolico in Radence. V zadnjem času je delovna organizacija v sodelovanju z našo zdravstveno službo pričela pošiljati naše delavce tudi v Podčetrtek v Atomske toplice. Da je nastal ta sestavek, v katerem bi radi našim bralcem približali namen in koristnost zdravljenja z naravnimi virom — zdravilno vodo, pod zdravniškim nadzorstvom, nas je vzpodbudila Anica Robič, naša medicinska sestra v obratni ambulanti.

Zdravljenje v naravnem zdravilišču je vse pogostejša oblika preventivnega in rekreativnega zdravljenja. Številne raziskave v zadnjih letih so pokazale, da je tak način pridobivanja novih delovnih sposobnosti za delavce in delovno organizacijo zelo primeren in da so stroški manjši, kot znašajo stroški odsotnosti z dela zaradi bolniških izostankov. Pred leti so pošiljali svoje delavce na zdravljenje le nekatere večje delovne organizacije, sedaj pa se teh ugodnosti poslužujejo tudi številni drugi.

Tudi za Atomske toplice je bilo v lanskem letu opaziti precejšen porast gostov, ki so prišli z napotnico svoje delovne organizacije. Iz Stola se bo letos zdravilo v tem zdravilišču okoli šestdeset ljudi. Delavec ni na tak način prepuščen samemu sebi, temveč je poleg hotelskih storitev deležen potrebnih zdravstvenih pomoči. Delavcu je omogočeno organizirano zdravljenje na osnovi diagnoze. Cel čas bivanja v topličah je pod neposredno zdravstveno kontrolo. S tem je omogočeno spremljanje njegovega zdravstvenega stanja v zdravilišču in kasneje v njegovi delovni organizaciji ter primerjava odsotnosti z dela pred in po zdravljenju.

Delavec ob prihodu v zdravilišče opravi zdravniški pregled, nato slede laboratorijske preiskave. Med bivanjem ima redne vaje v bazenu s termalno vodo pod vodstvom fizioterapevta, uporablja trim kabinet in je ob odhodu iz zdravilišča ponovno zdravniško pregledan zaradi ugotovitve zdravstvenega stanja po zdravljenju. V primerih težjih obolenj je mogoče vključiti tudi ostale terapevtske storitve.

Toplice v Podčetrtku so najmlajše slovenske toplice. Leže ob reki Sotli, ki predstavlja naravno mejo med Slovenijo in Hrvaško. Ležijo 40 km jugovzhodno od Celja, od Ljubljane so oddaljene 120 km. Nadmorska višina je približno 220 m. Zdravilišče je obdano z griči, ki so porasli z gozdovi, tu je tudi področje vinogradov. Kumrovec, Titov rojstni kraj, je oddaljen 12 km. V neposredni bližini je še več drugih krajevnih in muzejskih zanimivosti, ki si jih gostje v popoldanskih in večernih urah, ko končajo z obveznimi vajami v zdravilišču, lahko ogledajo.

Prav tako zanimiv, kot prvi del opisa Atomskih toplic, bodo kratke izjave naših delavcev, ki so bili med prvimi stolovci tam na zdravljenju. Vprašali smo jih, kaj delajo v Stolu, kako se počutijo, zaradi česa so bili

(Nadaljevanje na 20. strani)

POGOVOR MED MALICO

Ljudje so malo v šali, malo pa iz nagajivosti skoraj vsakemu kraju postavili kako stvar za simbol. Da se ne bi še komu zamerili, ne bi tega naštevali. Za Tunjice je znana kumara, ki naj jo razrezujejo v deske. Nekateri Tunjičani so ob omembi tega zelenega sadeža močno jezni, drugi pa se smejijo. Pa je prišlo v tovarni med malico do naslednjega pogovora.

»Sem slišal, da so letos v Tunjicah kumare dobro obrodile. Ste jih že dali na Žago, da vam bodo narezali deske?«

Nabrito dekle pa nagajivcu ni hotelo ostati dolžno:

»Kumare so že na žagi! Če boste rabili kaj krajnikov, jih boste dobili prav poceni!«

»V bolniški se moram pridrževati zdravnikovih navodil. Na soncu in zraku sem res. Pa kaj bi razmišljal naprej: To mrvo je tudi potrebno pokositi.«

(Nadaljevanje z 19. strani)

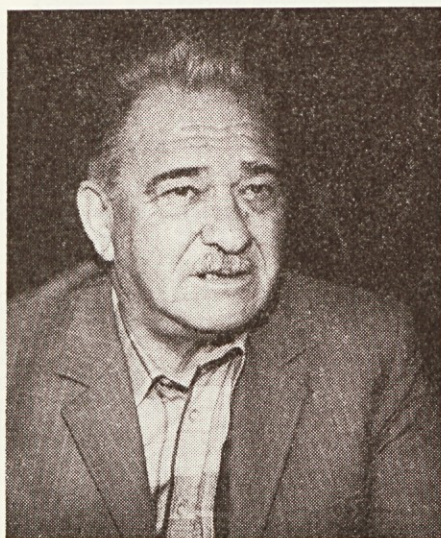
poslani na zdravljenje v Podčetrtek in koliko jim je zdravljenje koristilo.

Prva je odgovorila Mara Suhadolc: »Še dobro leto mi manjka do upokojitve. Stara sem petdeset let, zatorej je jasno, da sem zelo mlada pričela z delom v tovarni. Petintrideset let brusim polizdelke za stole v stolarni. Tudi danes rada delam. Z mojstrom Stanetom Pircem se dobro razumeva, sama pa tudi vedno gledam, da naredim normo in da so polizdelki dobro napravljeni.

Imam štiri otroke. Za vsakega sem bila samo šest tednov doma. V vseh letih dela sem bila v bolniški komaj pol leta. Zadnji čas so me bolele roke. Zatekale so mi v zapestju. Zato so me tudi poslali na zdravljenje. Po zdravljenju je oteklina splahnela in roke so me prenehale boleti.

V toplicah sem bila z vsem zadovoljna. Imeli smo veliko vaj, vodno telovadbo in podvodno masažo. Največji problem pa je bil gotovo v tem, da sem se za toplice sploh odločila. Še nikoli nisem nikjer bila, pa sem se kar nekam čudno počutila. Mož me je bodril in bil tudi zadnja dva dneva v Podčetrtku. Porabil pa je več denarja, kot jaz v vseh desetih dneh. Seveda, vse je moral plačati, meni pa je plačala tovarna.«

Pavel Rajgelj: »Star sem enainšestdeset let. Pri nas opravljam delo vodje kontinuirane inventure. S sodelavci v našem oddelku imamo dovolj problemov, ker stvari v tovarni organizacijsko še vedno niso urejene, da bi lahko inventurna služba svoje delo tako opravljala, kot to delajo drugi oddelki. Vedno sem težil za tem, da bi se stvari uredile, vendar se stanje v zadnjih letih ni kaj dosti izboljšalo. Za prihodnje trdijo, da se bo.

V toplice sem odšel zaradi dvojega: Zaradi revme, ki me muči po telesu in zaradi živcev. Zaradi razrahljanega duševnega stanja bom odšel predčasno v pokoj, še letos. Na vse načine sem si prizadeval, da bi se mi stanje izboljšalo, vendar nisem uspel. Kaj je na to vplivalo, mi ni potrebno še enkrat ponavljati. Spim zelo slabo, kake štiri ure. Verjetno mi še največ koristi peščenje, ki se mu nikoli ne odrečem.

Za Podčetrtek moram reči najboljši. Stol me je tokrat prvič poslal na tako zdravljenje in sem hvaležen za to. Postrežba v hotelu je bila zelo dobra, zdravniki in drugo osebje se zelo zanimajo za paciente. Prostori in voda so izredno čisti. Zelo lepa je tudi okolica kraja, posebno Titov rojstni kraj.

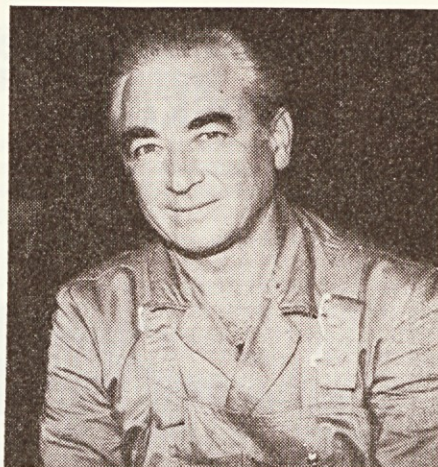
Po zdravljenju se mi je revmatično stanje izboljšalo, na živcih pa nisem kaj dosti »profitiral«, ker mi delovni pogoji tega ne dopuščajo. Desetdnevno zdravljenje je tudi prekratko, trajati bi moralo štiri tedne.«

Rudi Novak: »Delam v strojni brusarni stolarne. Brusim na brusilnem bobnu. Rad delam. Delo mi ne dela težav, le noge me bolijo. Revmo imam. Star sem petinpetdeset let in moram do upokojitve delati še pet let. Delovno normo vedno napravim. Kaj bi pa bilo, če je ne bi. Že tako denarja vedno manjka.

V zdravilišče sem šel tokrat prvič. Zelo dobro sem se počutil. Skupaj sva bila s tovarišem Rajglom. Zelo prijeten je za družbo. Čeprav se prej nisva dobro poznala, sva postala prijatelja. Skupaj sva opravljala vaje v bazenu in tudi popoldne bila veliko skupaj.

V Podčetrtku imajo zdravilišče dobro urejeno. Vse je v pravem redu in čisto. Le deset dni zdravljenja je premalo. Biti bi moral en mesec, da bi se res poznalo. Jaz sem bil sedaj prvič v toplicah.«

Jože Vidmar: »V tovarni opravljam delo vodje vzdrževanja motornih vozil. Star sem triinpetdeset let. Posebno v zadnjem času me muči revma v kolnih in levi rami. Tik pred odhodom v Podčetrtek sem bil mesec dni v bolniški.

V garažah, kot stolovci naši delavnici preprosto pravijo, je zaposlenih pet mehanikov, učita pa se dva vajenca. Dela imamo vedno dovolj in preveč. Šestinšestdesetega leta je imel Stol registriranih 12 motornih vozil, danes jih ima 38. Ker so prostori ostali isti, je jasno, da v teh pogojih težko delamo.

V toplicah sem se dobro počutil. Imeli smo redne vaje in masaže. Posebno koristna je masaža z vodnim curkom, ki se začne pri rokah in nogah in nato usmerja proti srcu. Vseh načinov zdravljenja se je moral vsak udeleževati, seveda pa je tudi od njega odvisno, koliko intenzivno je vaje opravljal. Ob odhodu iz toplic sem se bolje počutil.«

Filip Baloh: »Dvaintrideset let delam v Stolu, ves čas v krivilnici. Zato sem tukaj tudi najstarejši delavec. Pri delu se dobro počutim. Opravljam razna dela, ker imam dolgoletno prakso. Če je mojster odsoten, ga tudi nadomeščam. Zelo dobro poznam vse ljudi in stroje. V oddelku bom tudi ostal do maja prihodnjega leta, ko grem v pokoj.

V zdravilišče sem šel zaradi revme v vratu. Med vojno me je povozil tank in imam še sedaj vdolbino v zadnjem

»Imate za domače goste tudi kaj pripravljenega?«
 »Ma, ko vas razume!«

Tudi razne toplice, ki jih Slovenija premore zares veliko, so pravo »morje«, posebno letos, ko se Jadran noče segreti. Kako prijetno je počofotati po vodi, ki ima nam 30 stopinj. Voda je toplejša kot zrak in poslastica za vsakogar, ki je občutljiv na hladno kopel.

delu glave. Že pred leti sem bil v zdravilišču v Laškem, Stol pa me je tudi poslal na preventivno zdravljenje v Poreč. Vendar v vseh dvaintridesetih letih nisem bil v bolniški niti pol leta.

V toplicah sem se imel kar dobro. Držali smo se reda, pa je šlo. Po petindvajset nas je bilo naenkrat skupaj v vodi. Opravljali smo potrebne vaje, po drugi uri popoldne pa smo bili prosti. Ogedali smo si okolico toplic. Na splošno se nimam kaj pritoževati. Hrana v hotelu je zelo dobra, ljudje tudi. Z zdravljenjem sem zadovoljen in mi je koristilo.«

Tako so povedali naši delavci. Vsi so enotnega mnenja, da je zdravljenje v Atomskih toplicah učinkovito. Čas zdravljenja pa se jim zdi prekratek. Gotovo bo potrebno tudi pri tem še kaj urediti in dopolniti. Seveda je potrebno upoštevati, da je zdravljenje povezano z velikimi stroški. Odločijo naj tisti, ki vedo, koliko dni zdravljenja je potrebnih, da so rezultati tudi trajnejši.

Za konec naj še naštejemo glavna obolenja, ki jih zdravijo v Podčetrtku. To so: kronični revmatizem, kožna obolenja, obolenja ožilja, nevrološka obolenja in zdravljenje stanj po operacijah.

Ciril Sivec

Pred kratkim so končali šolo za polkvalifikacijo naši mladi delavci. Poleg teoretičnega znanja so si pridobili tudi praktično izkušnost, ki jo bodo pri kasnejšem delu prav tako nujno potrebovali. Res je, da to znanje, ki obsega pravilno in varno spoznavanje s stroji, ne more biti zadostna osnova za samostojno delo, je pa velik korak k zblizanju s proizvodnim procesom. Ta je že danes dokaj zahteven zaradi zahtevane kvalitete in kratkih izdelavnih časov. V prihodnje je pričakovati, da bo zahtevnost strojnih delavcev še večja. Ta je nujna, če hočemo dvigniti produktivnost in se tako približati razvitim industrijskim državam.

Zanimivo je, kako so mladi delavci sprejemali priučevanje na strojih. Iz pomočniških opravil, kjer je teža del sicer velika, so v nekaj tednih spoznali še zahtevnosti vodij strojev. Nekateri so prej jemali delo v proizvodnji povsem drugače. Pomembno jim je bilo, da so skupno s sodelavci napravili normalno količino polizdelkov, za kaj več se pa niso hoteli zanimati. Ob tesnem srečanju s stroji in materiali so spoznali neprimerno večjo odgovornost do proizvodnje, obenem pa uvideli, da na strojih, kjer dela več ljudi, le cela skupina tvori celoto, ki lahko doseže dober uspeh.

Posebno področje praktičnega dela je pravilna delovna varnost. Tudi tej so morali posvetiti vso skrb, da so obvarovali pred poškodbami sebe in tovariše.

Ob priučevanju proizvodnja ni mogla tako teči, kot sicer z delavci, ki imajo večletno prakso, vendar druge poti k uvajanju ni. Nekateri mladi Stolovci so pokazali v praksi precej večje zanimanje in si tudi hitreje pridobivali telesne spretnosti, vendar bodo v proizvodnji delali vsi. Zato je za druge, tiste, ki so pokazali manjše sposobnosti, posebej pomembno, da si v prihodnje v sodelovanju z mojstri kar najhitreje pridobijo vse tisto, kar bodo za dobro opravljanje dela nujno potrebovali.

Delavcem s pridobljeno polkvalifikacijo želimo v imenu vseh, ki so jih učili teorijo in prakso, v prihodnje uspešno in varno delo.

Tak način izobraževanja je bil v Stolu organiziran po več letih. Kljub temu pa so se mladi delavci zanj nekako težko odločili. Vendar je potrebno upoštevati, da je ta način pridobitve znanja najugodnejši, saj je vse potekalo v domači delovni organizaciji (spremljanje predavanj in praktično izobraževanje) in so na ta način mladi stolovci izgubili najmanj časa.

V prihodnje nameravamo organizirati še eno izobraževanje za polkvalifikacijo. Čas za prijavo bo pravočasno objavljen. Že sedaj pa vabimo vse tiste, ki ste do sedaj odlašali, da pri drugem vpisu ne čakate, temveč se vpišete. Vsi, ki boste v drugi skupini uspešno končali šolo, boste lahko nadaljevali izobraževanje za kvalifikacijo, ki bo tudi organizirano v Stolu.

OBVESTILO KRVODAJALCEM

Prvega avgusta bo izredna krvodajalska akcija. Zaradi dopustov je v tem obdobju pomanjkanje krvi večje. Prijavijo naj se tisti, ki niso sodelovali iz raznih razlogov v akciji, ki je bila organizirana maja.

Prijave, ki jih bodo prejeli poverjeniki, bo zaradi moje odsotnosti sprejemala tov. Marija Juhant v finančnem računovodstvu. Interni telefon 387.

Prosimo, prinesite potrdila Zavoda za transfuzijo krvi in jih oddajte poenterkam!

Predsednik Aktiva Rdečega križa
 Jože Vogrinc

Pozdrav iz Vrsarja

»Pošiljamo vam lep pozdrav z morja. Sporočamo, da vreme ni najboljše. En dan je sonce, drugi dan je dež. Voda je letos bolj hladna. Drugače pa je v redu. Hrana je dobra. Čez teden dni se vidimo. Vsi vaši!«

Nešteto takih kartic so napisali naši domačini, ko so bili na morju. Tisti, ki so ostali doma, so jih bili veseli. Podrobnosti pa so letovalci prihranili za pomenek po vrnitvi domov. Saj, da bi kaj več napisali, za to na morju ni časa.

Našim bralcem moramo vendar malo bolj natančno opisati, kako je v Vrsarju. Skoraj vsakega bralca bo to zanimalo, tistim, ki bodo tam letovali, pa bo prišla kaka beseda tudi prav.

Najprej je potrebno povedati, kako se v Vrsar pride. Za tiste, ki bodo tja potovali z lastnim prevoznim sredstvom: Potovanje proti Kopru in po obali bo trajalo zaradi gneče najdalj, ustrežnejša je pot skozi Buje, ki so od morja le malo bolj odmaknjene, cesta pa posebno v zadnjem delu precej bolj ravna. Gotovo je najbolj primerno v Črnem kalu zaviti na levo proti Buzetu in tako nadaljevati pot po dolini reke Mirne po ravni cesti. Vendar se morju ne smemo prekmalu približati. Pot moramo nadaljevati po celini v smeri proti Puli in šele ko smo vzporedno z Vrsarjem, zaviti na desno.

Vrsar je staro istrsko mestece, obesheno na hribček ob morju. Kraj je izredno lep. Obala je prav tu močno razvejana in morje posejano z manjšimi in večjimi otočki. Menda jih je v bližini Vrsarja kar osemnajst. Obala je kamnita, vendar je morje ob kraju plitvo in čisto.

Hiše v Vrsarju so stare in zgrajene iz kamna. Kot so povedali domačini, živi tukaj v zimskem času le okoli 1200 ljudi in so ulice, kjer so le tri ali štiri družine. V poletnem času pa je seveda ravno nasprotno. Vse sobe so zatrpane s turisti, velik del ulic in prostora ob morju pa z avtomobili. V mestu je brez števila gostiln, največ jih je seveda ob obali. Vsaka gostilna ima raženj, kjer radovednim gostom pripravljajo svoje specialitete: ribe na žaru, rake, lignje, pa tudi čevapčiče, ražnjiče in pleskavice. Skoraj vse gostilne vabijo goste v nemščini in angleščini. Tako je napisano tudi v recepcijah in še marsikje. Človek ima občutek, da smo domači gostje zares drugotne vrednosti, čeprav je morje naše.

Stolovci smo stanovali v mestu. Domačini so prijazni in ni težko navezati stika z njimi. Nekateri govore še vedno malo po italijansko. Čas italijanske okupacije je tu opravil svoje in se šele mladi rod otresa italijanskih navad.

Pod hribom, na katerem sta hotela Panorama in Pineta, je recepcija Anita. Nasploh je v Vrsarju skoraj ves turizem pod tem imenom. V recepciji smo prejeli napotnice za stanovanje in oznake restavracije, kjer smo se hranili. Te restavracije se ob obali, v smeri od mesta Vrsarja proti jugozahodu. Tam je tudi glavna promenadna pot in v večernih urah največja vaba za sladokusce. Vendar ne za preplitev žep.

Prehrano smo imeli organizirano, kot je bilo že omenjeno, v eni izmed Anitinih restavracij. Stolovci se zelo radi pritožujemo zaradi postrežbe. Hrana nam v obmorskih krajih ni všeč, zagotovo pa jo je premalo. Takšno kritiziranje nam je prešlo že kar v navado. Vendar za Vrsar tega ne moremo reči. Jedilnik je tu skrbno pripravljen, jedi je dovolj in so zelo okusne, na potrežbo pa ni bilo nikoli potrebno čakati.

Za koga je morda malo neprijetno, ker imamo stolovci organizirano bivanje v mestu, prehranjevanje pa nekaj sto metrov stran ob obali. Vendar to ni tak problem. Pešačenje je ob morju prav prijetno in nenazadnje tudi zdravo.

Plaž za kopanje je v Vrsarju dovolj. Celu toliko, da smo se stolovci med seboj med kopanjem komaj videvali. Vsak je šel po svoje, tako kot smo navajeni po delu v tovarni. Vendar to ni lepa navada. V službi smo skupaj zato, ker pač moramo biti, po službi, ko nam ni obvezno, pa nismo. Če se le da, ne. Pa vendar bi se lahko vsaj kdaj dobili. Doma, pa tudi na morju. Ali ne bi skušali tudi na tem področju in prihodnje kaj napraviti?

Morje se letos še ni segrelo. Kako pa naj se? Malo sonca, dež, oblačno vreme, veter in zopet malo sonca. Zato se turisti ob našem obisku v Vrsarju niso kaj dosti kopali. Vsaj tričetrt jih je bilo vedno na obali. Nekateri so se tudi bali meduz, ki so se posebno v nekaterih dnevih pojavljale v vodi. Spretnejši plavalci so se jim izogibali, ženske in otroci pa so pač upali na srečo.

Ostal je še en problem. Kam v oblačnih in mokrih dneh. Zvečer je moč

iti v kino, vendar so bili na sporedu filmi, ki zares niso za doraščajočo mladino. V Dancingu je vsak večer igrala rock skupina Boomerang, ob naši jedilnici pa nek manj poznan ansambel. Povsod se je obiskovalcev kar trlo, če je bilo vreme le za silo. Druge posebne zabave v Vrsarju ni. Kdor je bil zelo navdušen, jo je šel morda iskat v bližnjo Funtano, v Zeleno ali Plavo laguno ali Poreč.

Turisti smo ob večerih prečesali vse mestne uličice. Precej je zelo strmih. Tudi do 30%. Dobro so založene z raznimi spominki in drugim kičem. Prodajalci so prijazno ponujali razstavljeno blago, ostali domačini pa posedali po pragovih hiš in se pomenkovali.

Upam, da ne bo bralce motil kratek opis vrsarskega pokopališča. Razmeščeno je slab kilometer izven mesta, v smeri proti Poreču. Leži na izredno lepem kraju ob morju, v senci orjaških cipres. Vendar je pogled na grobove dokaj nenavaden. Več kot polovica pokopališča je preraščenega s travo, prav tako je zapuščen pretežni del grobov ob obzidju. Na kamnitih ploščah so skoraj sami italijanski napisi, ki jim že jemlje čas sledi. Kaže, da svojcev pokopanih zaradi razburkane zgodovine in lažne propagande ob koncu druge svetovne vojne ni več v Vrsarju. Drugi pa se seveda za njihove grobove ne menijo. Razen grobarja, ki dvakrat na leto pokosi travo na gomilah. Bolje negovanih je le kakih deset grobov. Pa še ena zanimivost s tega pokopališča: V bližnji Koversadi je v letošnjem juliju med letovanjem umrl neki turist. Niso ga odpeljali domov, temveč pokopali na vrsarskem pokopališču.

Za konec pa še malo veselejši opis: Nedaleč od Vrsarja proti jugu je nudistično naselje Koversada in Petalon. Ko smo se vrnili domov, nas je marsikdo vprašal, če je v Vrsarju samo nudistično kopališče. Še enkrat moramo poudariti, da sta Koversada in Petalon dva kilometra oddaljena od Vrsarja in tukajšnji turisti zanj niti točno ne vedo, kje sta, čeprav je ob cesti kažipot, ki nakazuje smer v ta »zemeljski raj«, kot mu nekateri v šali pravijo.

Zatorej, stolovci, kar korajžno v Vrsar! Spoznali boste nov kraj, ljudi in navade in če boste imeli lepo vreme, se boste tudi nakopali.

Ciril Sivec

Vreme je polno vseh muh. Vroče je, da gagamo, drugi dan pa za dvajset stopinj hladneje. V takem primeru si pomagamo z umetno ustvarjeno toploto. Pa čeprav na morju.

Kri za tovariša

Tudi letos smo v naši delovni organizaciji pripravili krvodajalsko akcijo, ki je potekala od 12. do 16. maja. Aktiv Rdečega križa je svojo nalogo dobro opravil. Šele takrat, ko je akcija končana, se pokaže, koliko skrbi in dela je bilo potrebno. Predvsem se vidi kolikšna je zavest človeka — poverjenika. Tudi od njega je veliko odvisno, koliko krvodajalcev se prijavi. Najbolj pa se odraža zavest človeka kot posameznika v delovni organizaciji, ki v sebi čuti potrebo po darovanju krvi, kar se nikdar ne more povrniti s plačilom ali zahvalo. Pravilen je čut človeka, ki v sebi občuti in ve, da je s svojim najbolj humanim dejanjem pomagal sotovarišu, ki ga sploh ne pozna in mu rešil življenje ali pomagal k hitrejšemu ozdravljenju. Krvodajalci, zaposleni v Stolu, so

vzor vsem v kamniški občini. Stol je v Kamniku že dolgo na prvem mestu po številu krvodajalcev. Za primer si oglejmo, kakšna je bila udeležba v ostalih delovnih organizacijah in krajevnih organizacijah Rdečega križa ob akciji.

KO RK Moste 19 krvodajalcev, KO RK Komenda 55, KO RK Tunjice 25, KO RK Črna 35, KO RK Rakitovec-Pšajnovica 25, KO RK Zgornji Tuhinj 45.

Delovne organizacije:

Stol 375 krvodajalcev, Titan 220, Gimnazija Rudolfa Maistra 84, Svilanit 129, Donit 71, Eta 45, Utok 60, Alprem 32, Rudnik Kaolina 15, Zarja 42, Menina 32, Graditelj 20, Skupščina občine 28, Postaja milice 10, Ljubljanska banka 10, Zdravstveni dom 17, ostali 125.

Skupaj je bilo v občini Kamnik 1509 krvodajalcev. Vidimo, da sta KO RK Komenda in Zgornji Tuhinj na prvih mestih kot vedno. Prav tako je pri delovnih organizacijah Stol, Titan in Svilanit, ki imajo enak vrstni red že nekaj let.

Številke pa nas ne smejo zavesti. Če jih primerjamo s številom zaposlenih, lahko takoj pomislimo, zakaj ni pri nas več krvodajalcev. Vidimo, da pri nas ni niti četrтина krvodajalcev od zaposlenih, drugod pa še manj. Z gotovostjo si upamo trditi, da ni veliko zaposlenih, ki zaradi bolezni ali starosti ne morejo dati krvi. Veliko več je kriv strah, nezaupanje in egoizem.

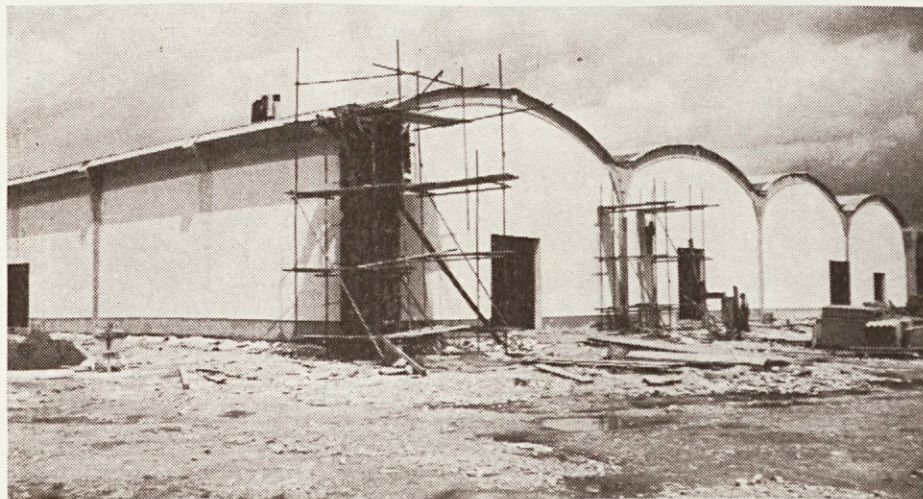
Prav posebej velja pohvaliti Gimnazijo Rudolfa Maistra, kjer so se prijavi vsi, ki so dopolnili 18 let ter Postajo milice z več kot 50% udeležbo. Kakšno je število krvodajalcev pri nas po tozdih, je razvidno iz naslednjih podatkov: tozd-1 109 krvodajalcev, tozd-2 74, tozd-3 65, tozd-4 8, tozd-5 44, tozd-8 8, tozd-9 13, DSSS 54. Skupaj 375 krvodajalcev. Največ delavcev po številu zaposlenih se vedno prijavi v tozdu-5, potem sledijo tozd-2, tozd-3 in tozd-1.

Posebno pohvalo zasluži DSSS in njena poverjenica Rdečega križa tov. Marija Juhant, ki ji je uspelo pridobiti dvajset krvodajalcev več, kot se jih je prijavi v prejšnjih letih.

Občinski odbor Rdečega križa Kamnik je z aktivisti organiziral akcijo zbiranja oblačil v občini Kamnik. V imenu Rdečega križa se lepo zahvalimo direktorju tozda 5 ing. Dušanu Stefuli za dovoljenje uporabe dostavnega avtomobila, Maksu Virjantu, Lojzki Horvat in Jožetu Tušku pa za delo na terenu. Avtomobile za prevoz rabljenih oblačil so dale delovne organizacije Stol, Kik Kamnik in Donit. Akcija za zbiranje papirja je uspela, vendar ne tako kot bi želeli. Precej papirja se še vedno vozi v odpadno jamo na Duplici. Tudi stanovalci se akcije kljub obvestilom ne udeležijo, kot bi se je morali ob takšnem pomanjkanju papirja.

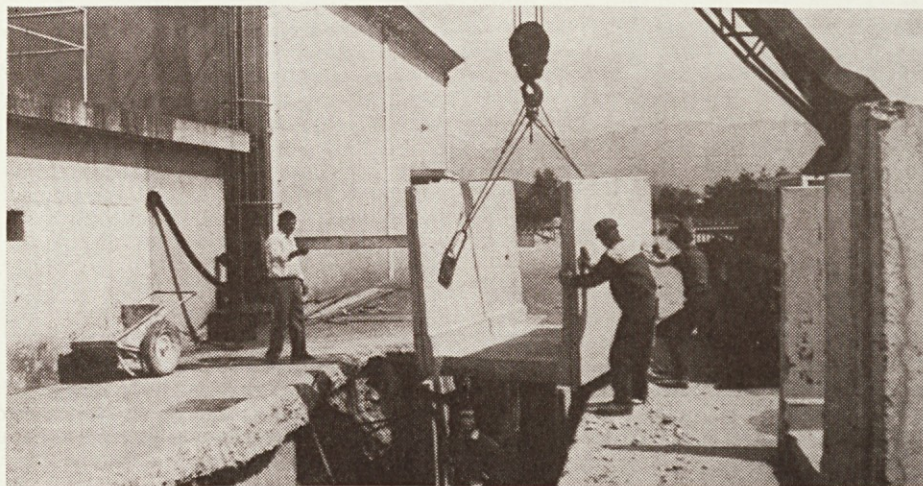
Tovariši sodelavci, na koncu se vsem iskreno zahvaljujemo za udeležbo pri krvodajalski akciji ter vsem poverjenikom v tozdih za pomoč.

Jože Vogrinec

Tapetniška delavnica se je v zadnjem času zunaj in znotraj močno spreminila. Gradbena dela so v največji meri končana, v sredi julija je potekalo le še dokončavanje priključka centralne kurjave in v prvem proizvodnem prostoru polaganje talnih keramičnih ploščic. Veliko instalacij je že izvedenih, v polnem teku pa so še ostale.

Nova tapetniška delavnica z dokončanimi stenami in tlaki dobiva novo podobo. Do pričetka obratovanja pa je vendar potrebno vložiti še veliko — opremo, ki posebno v zaostrenih gospodarskih pogojih in ob vedno dražjih devizah, ogromno stane.

Danes do takega komentarja v tovarni ne more več priti. Pred osmimi leti, ko smo kupili naše objekte za letovanje na Krku, pa je bilo vse drugače. Dialog je resničen in se mu danes lahko nasmejemo:

»Ti, Franca, kje se pa gre na Krk? Še nikoli nisem bila tam!«

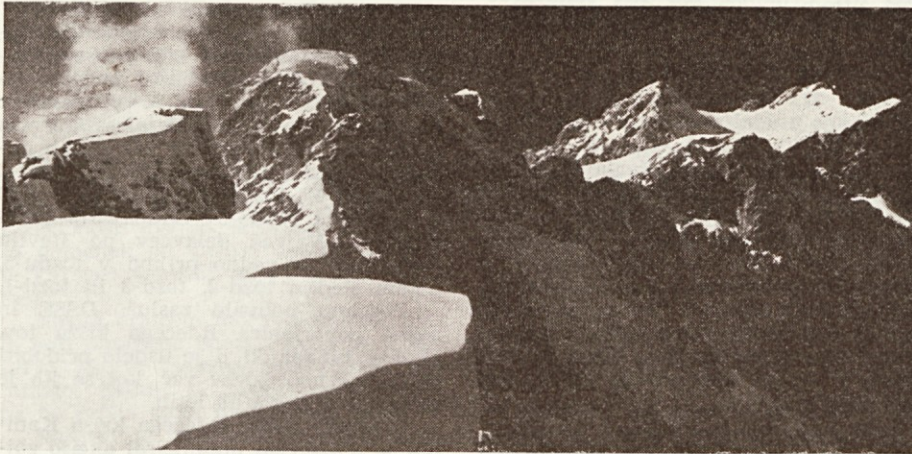
»Veš, Ana, tudi jaz točno ne vem, kje je. Po mojem se gre tam preko Kamniške Bistrice!«

Prihodnja številka Glasila bo izšla konec septembra.

ABC FOTOGRAFIJE

piše franc stele

NAMESTO UVODA

Človek je bitje, ki ga ne zadovolji stalno ponavljanje določenih operacij, bodisi v delovni organizaciji ali pa doma. V njem že od pračasov živi nezadržna sla po ustvarjanju, ki ga dviga nad vsakdanjost; ki ga popelje daleč od dolgočasje ter ga telesno in duhovno zliva v eno. Brez tega bi bil pravzaprav ta naš svet enolična gmota bojevnikov za denar. Tako pa so naši travniki posejani z rožami, ki jim pravimo glasbeniki, poeti, arhitekti, kiparji, slikarji, raziskovalci neznanega, pa še bi lahko naštevali. Ne smemo pa pozabiti najpreprostejšega in morda največjega med vsemi — kmeta, neprekosljivega oblikovalca naših polj in goric.

Pravzaprav je nekaj tega v vsakem človeku. Skoraj ga ni, ki ne bi imel kakšnega konjička.

Najmlajši (glede na starost panoge) v vrstah teh umetnikov so prav gotovo fotografi, ki na svoj način skušajo prispevati k popolnosti in bogastvu našega veka. Ta dejavnost je danes zagotovo med najbolj razširjenimi; na žalost pa se ima za fotografa že vsak, ki so mu pokazali, kje se pritisne na sprožilec, bolj malo pa mu je mar, kaj se bo iz takega brezglavega pritiskanja razvilo. Pomembno se mu zdi, da je stvar zaobeležena, pa naj stoji na glavi, če že hoče... Čeprav bi na prvi pogled lahko rekli, da je delo s fotografskim aparatom (fotokamera) enostavno, posebno pri vsej današnji avtomatiki in elektroniki, pa je zelo težko napraviti dobro fotografijo. Fotografija ni brezglavo beleženje spominov, pač pa jo je treba pojmovati kot zvrst umetnosti, ki prav tako kot druge teži k estetski popolnosti. Vsak človek po svoje gleda na stvari okoli sebe in jih različno doživlja in to lahko izrazi tudi s kamero,

kakor s čopičem ali dletom. Torej dva človeka praviloma ne napravita do potankosti enake umetnine.

Danes, v dobi elektronov in števil, postaja fotografija ena izmed najznačilnejših sprostitev, ki ponuja človeku dovolj možnosti za »počitek« pri vsej tej »hitrosti«.

ČLOVEK IN NJEGOVO ORODJE

Preden se bomo resno spopadli s fotografijo, se bomo na kratko seznanili z bistvenimi elementi, ki so nepogrešljivi na poti k dobri fotografiji.

1. ČLOVEK je prvi in najvažnejši tvorec. Še tako brezhiben in drag instrument v rokah človeka, ki nima poslušna, ki ne zna gledati stvari okoli sebe, je brez vrednosti in pomena. Na drugi strani pa je bila s preprostim in ceninim fotoaparatom v rokah umetnika napravljena že marsikatera odlična fotografija. Ta se začne z gledanjem, ki zahteva popolno psihično sodelovanje človeka-fotografa. Treba je najti stik s predmetom, treba se je vživeti vanj, ga spoznati, oz. dobiti nek vtis o predmetu, ki ga želimo fotografirati. Nato se v fotografu samem izoblikuje podoba o predmetu, neka notranja fotografija, ki jo je treba nato s pomočjo fotokamere (fotokamera = fotoaparat) prenesti na film. Pri komponiranju oz. izbiri motiva je treba precej estetskega smisla in znanja o razmerjih, pri barvni fotografiji pa tudi o skladnosti barv.

Da pa vse to lahko storimo, se pravi, da lahko dobro fotografiramo, pa moramo predhodno poznati orodje in material, s katerim bomo delali. Čim bolj popolneje moramo obvladati tehniko fotografiranja. Dobro moramo poznati zmožnosti svoje fotokamere in pribora (raznih objektivov, filtrov itd.).

(Nadaljevanje prihodnjici)

NA DELOVNI AKCIJI

Poletje je tu. Čas počitnic, ki se jih da preživeti na mnogo načinov. Eden od njih, morda najlepši, je sodelovanje na mladinski delovni akciji.

Letos smo se kamniški brigadirji zbrali v Suhi krajini, nerazvitem predelu naše domovine, ki obsega občine Grosuplje, Trebnje, Kočevje in Novo mesto. Svet je slabo rodovit, tanka plast zemlje marsikje ne more prekriti kamnit svet, ki se skriva pod njo. Edina tekoča voda na tem področju je Krka, ki daje tej pokrajini svojevrsten pečat. Že sam pogled na vse to ti da vedeti, da življenje tukaj ni lahko. In ko smo se spoznali z domačini, z njihovo skromnostjo in odkritosrčnostjo, smo sklenili v en glas: »Pomagati z vsemi močmi!«

Naše delovišče je bilo precej oddaljeno od naselja, tako da nas je vozil na traso avtobus. Gradili smo vodovod. Teren je bil izredno težak. Ponavadi smo kopali po kamenju, na redkih odsekih, kjer svet ni bil skalnat, pa je bila mokra ilovica, ki se je lepila na lopate. Kljub vsemu pa smo dosegli na trasi zelo dobre delovne uspehe. Normo smo redno visoko presežali, na drugi udarni dan pa smo bili proglašeni za najboljšo udarno brigado, saj smo normo presežli kar za 237%.

Poleg nas je bila v naselju tudi brigada iz Vrgin mosta. V Prevolah, 30 km oddaljenem drugem naselju delovne akcije, so bile brigade iz Maribora, Sarajeva in Titovega Velesa. Z vsemi brigadami smo se odlično razumeli in sodelovali na vseh področjih. To posebej velja za brigado iz Vrgin mosta, s katero smo bili v istem naselju.

Dnevi so bliskovito tekli, približeval se je konec akcije in treba je bilo narediti obračun našega dela. Izkazalo se je, da smo res dobro delali, saj smo na vseh področjih (SLO, IPD, kultura, informiranje, politična šola in tečaji, športu), dobili najvišje možne ocene. Prav tako smo se izkazali tudi na delovišču. Osvojili smo vsa možna priznanja, ki jih brigada lahko dobi. Poleg priznanj brigadi, je bilo podeljenih tudi 12 udarniških značk in 12 pohval. Zdi se mi prav, da udarnike naštejemo tudi po imenih: Črnalič Jasim, Tkalič Silvo, Vešljigaj Milica, Semprimožnik Jožica, Osolin Vilko, Jazbinšek Marko, Grkman Jože, Jarc Rok, Perišič Ljubica, Mujagič Hasan, Radulovič Srečo in Sikošek Danilo.

Ob pesmi »Druže Tito, mi ti se kurnemo«, smo sklenili, da se drugo leto spet dobimo na tej ali drugi akciji. Spet so se potrdile Titove besede: »Narodu, ki ima tako mladino, se ni treba bati za svojo bodočnost!«

Na koncu bi se rad zahvalil še DO Alpem, ki nam je omogočila sodelovanje na tej akciji. Brez njihove pomoči ne bi dosegli uspehov, ki smo jih sicer. Uspehi naše brigade so tudi uspehi Alprema.

Danilo Sikošek

Izdaja v 2100 izvodih Industrija pohištva STOL Kamnik. Glasilo urejajo — glavni urednik Ciril SIVEC, odgovorni urednik Alojz ŠVIGELJ in člani uredniškega odbora: Boris DEMŠAR, Franc SIKOŠEK, Ivanka ŠINKOVEC, Franc BAUMAN, Andrej PERČIČ, Vinko JAGODIČ, Danica KOČAR in Sonja ZORN. Lektor: Ivan SIVEC. List izhaja vsak mesec in ga prejema delavci STOLA brezplačno. Natisnila TISKARNA LJUBLJANA v Ljubljani. Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu 421-1/72.